

STM Tanssiinkutsu: Tanssikummi® osana Ikääntyneiden palvelujen asumispalveluyksikön arkea

Hankkeen loppuraportti

Riitta Karjalainen, Maria Vane-Tempest ja Mia Siutla, Varha
Sanna Meska, Läntinen tanssin aluekeskus

Sisällysluettelo

1	Hankkeen tausta	3
2	Hankkeen tavoitteet	5
3	Hankkeen toteutus	7
3.1	Aikataulu	8
3.2	Hankkeen suunnitellut toimenpiteet, tulokset ja vaikutukset	11
4	Hankkeen organisoituminen	13
5	Hankkeen seuranta ja arviointi	14
6	Hankkeen tulokset	17
6.1	Asukkaiden ja omaisten palautteet	17
6.2	Tanssikummien palautteet	20
6.3	Henkilökunnan palautteet	22
6.4	Loppupalautteet ja loppupalautteen tulokset	24
7	Hankkeen näkökulmat	33
7.1	Asukkaiden ja omaisten näkökulmia	33
7.2	Tanssikummien näkökulmia	38
7.3	Henkilökunnan näkökulma	43
7.4	Palveluntuottajan näkökulma	48
7.5	Ohjausryhmän näkökulma	50
8	Hankkeen yhteenveto	53
9	Pohdinta	56

1. Hankkeen tausta

- Sote-henkilöstön riittävyys ja saatavuus ovat heikentyneet voimakkaasti viime vuosina koko maassa. Erityisesti henkilöstöpula on koetellut iäkkäiden palveluja, joissa väestön ikääntymisestä aiheutuu palvelutarpeiden kasvua samanaikaisesti eläköitymisen kiihtymisen kanssa.
- Yksi kriittisimmistä henkilöstöpulasta kärsivistä palveluista on iäkkäiden ympärivuorokautinen hoito. Vanhuspalveluiden henkilöstömitoituksesta säädetään laissa. Vanhuspalvelulakiin sisältyy toistaiseksi vähän käytettyjä mahdollisuuksia henkilöstörakenteen monipuolistamiseen. Lähihoitajien ja sairaanhoitajien lisäksi asiakkaiden tarpeisiin voidaan vastata monien muiden sote-ammattilaisten osaamisella, ja sosiaalisen toimintakyvyn ylläpitämiseen voidaan hyödyntää myös muita kuin sote-ammattilaisia, esimerkiksi liikunta-, kulttuuri- tai taidealan ammattilaisia.
- Taide ja kulttuuri myös tutkitusti tuo lisäarvoa ja merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille sekä lisää työntekijöiden työhyvinvointia. Siten sosiokulttuurisen työn lisääminen iäkkäiden palveluissa sekä parantaa henkilöstön saatavuutta että parantaa palvelun laatua. Kulttuuri- ja taidealan koulutetun henkilöstön työtilanne mahdollistaa saatavuuden myös iäkkäiden palveluihin ja koulutuksista saatava osaaminen voi olla suureksi hyödyksi sosiaali- ja terveystalouden tehtävissä. Esimerkiksi pedagogiset valmiudet sekä ryhmässä toimiminen ja sen ohjaaminen ovat taitoja, joita koulutuksista saa.

- Henkilöstöpula ja ongelmiin painottuva julkisuus ovat luoneet negatiivisen kierteen, jonka katkaisemiseen tarvittaisiin uusia toimintamalleja ja hyvien käytäntöjen tuomista esille.
- Vanhuspalvelulain 3 a §:n mukaan iäkkäiden henkilöiden ympärivuorokautisessa palveluasumisessa välittömän asiakastyön henkilöstömitoitukseen voidaan laskea mukaan asiakkaan sosiaalisen toimintakyvyn ylläpitoon osallistuvat työntekijät.

2. Hankkeen tavoitteet

Hankkeen tavoitteena oli kokeilla kulttuurialan koulutettujen henkilöiden työllistymistä asiakkaan toimintakykyä ja osallisuutta tukeviin tehtäviin iäkkäiden palveluissa.

Hankkeen tavoitteena oli kehittää pilottialueen yksikössä toimintatapa, jossa taidepalvelut ovat osa asiakkaan päivittäistä hyvinvointia. Toimintatapa hyödyntää digitaalisuutta, yhdistää taiteen ja hyvinvointialueen asumisyksikön henkilöstön ja alan toimijat sekä mahdollistaa laadullisen kehittämisen.

- **Hankkeen tavoitteena oli:**

- vastata osaltaan iäkkäiden palvelujen henkilöstön saatavuuteen
- monipuolistaa iäkkäiden palveluiden henkilöstöpohjaa
- parantaa/ylläpitää ikääntyneiden toimintakykyä taide- ja kulttuuritoiminnan avulla
- kehittää uusia, osallisuutta, toimintakykyä ja holistista ihmiskäsitystä edistäviä toimintamalleja sote-palveluissa
- tukea iäkkäiden asiakkaiden kulttuuristen oikeuksien toteutumista
- parantaa henkilöstön työhyvinvointia
- vahvistaa kulttuurista työtettä

- Hankkeessa pilotoitiin asumisyksikön henkilöstön tietoutta eritasoisista taiteen menetelmistä ja vahvistettiin kulttuurista työtettä. Lisäksi pyrittiin lisäämään tietoisuutta kulttuurihyvinvointipalvelujen hankinnoista päättävien osalta. Palveluja tarjoavaa toimijaa ohjattiin tuotteistamaan palveluaan hyvinvointialueelle sopivaan muotoon. Hankkeessa otettiin erityiseksi kehittämiskohteeksi palvelun saatavuus koko Varsinais-Suomen hyvinvointialueella, ohjeistuksen ja mallin kehittäminen sekä laadulliset asiat.
- Tanssikummi-palvelun tavoitteita olivat palvelun toimivuus ikäihmisten toimintakykyä ylläpitävänä kulttuurihyvinvointipalveluna vastaten ikäihmisten kulttuurisiin oikeuksiin ja henkilöstön työhyvinvoinnin parantamiseen sekä kulttuurisen työtteen vahvistamiseen.

3. Hankkeen toteutus

- Hanke toteutui aikavälillä 1/2024–10/2024.
- Työsuunnitelma laadittiin yhteistyössä hankkeeseen osallistuvan **Läntinen tanssin aluekeskuksen** kanssa.
- Hankkeessa oli mukana Läntinen tanssin aluekeskuksen Tanssikummi® -toiminnan korkealaatuiset taide-elämykset ja niihin osallistuminen sekä pitkäkestoisempi, osallistava taiteen tekeminen yksiköissä.
- Tanssikummi® -toiminta on pitkäkestoista taidelähtöistä työskentelyä erilaisissa yhteisössä, mm. vanhainkodeissa, palvelutaloissa, vammaisyksiköissä, kouluissa, päiväkodeissa ja vastaanottokeskuksissa. Tanssikummi voi työskennellä kotihoidon asiakkaiden luona ja erilaisissa tilaisuuksissa ja tapahtumissa tai vaikka vuoteen vierellä. Tanssikummit tulevat osaksi yhteisöä ja sen arkea. Tanssikummi-toiminta on esteetön palvelu – jokainen pystyy osallistumaan toimintaan oman fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen toimintakykynsä mukaan. Tanssikummi® -palvelun arvot ovat vastuullisuus, eettisyys, läsnäolo ja empatia.
- STM Tanssiinkutsu hankkeessa 1.1.-30.10.2024 välisenä aikana pilotoitiin kulttuurikoulutettujen käyttöä ikääntyneiden palveluissa.
- Pilotissa oli mukana Varhan ikääntyneiden palveluiden kaksi ympärivuorokautista asumispalveluyksikköä; Björkebo Parainen ja Hulvelan Palvelukeskus Raisio

3.1 Aikataulu

2024 tammikuu - toukokuu

- työsuunnitelma ja aikataulutus
- raportointi- ja palautteenkeruumentelmien kehittäminen
- taiteellisen toiminnan suunnittelu
- ohjausryhmän kokoaminen ja säännölliset tapaamiset
- alkuinfo henkilöstölle ja esihenkilöille
- laatutyöskentelyn käynnistäminen

I pilotti alue 4; 2024 helmikuu – kesäkuu (6.2.-25.6.24) / Björkebo ja

II pilotti alue 5; 2024 helmikuu – elokuu (7.2.-31.8.24) / Hulvelan palvelukeskus

2024 kesäkuu - lokakuu

- taiteellisen toiminnan jatkuminen
- ohjausryhmän säännölliset tapaamiset
- arviointitiedon kokoaminen
- raportointi
- toimenpide-ehdotusten ja tulosten kokoaminen pilotin ja palautteiden pohjalta yhdessä toteuttavan yksikön kanssa
- palautteiden koostaminen ja arviointi

**I pilotti alue 4; yksikkö Björkebo/ Parainen,
17 asukasta Lillaboende ja Nyaboende.**

Björkebossa pilotti toteutettiin ympärivuorokautisessa palveluasumisessa.

Björkebossa ei ole kokopäiväistä kulttuuri- ja harrastetoiminnan ohjaajaa. Yksikön yhdelle lähihoitajalle on vastuutettu asukkaiden kulttuuri- ja harrastetoiminnan toteuttaminen. Lisäksi henkilökunta toteuttaa kulttuuri- ja harrastetoimintaa osana päivittäistä työtään.

- Yksikössä on lisäksi yhteisöllistä asumista
- aloituspalaveri 24.1., välipalaveri 19.3. ja loppupalaveri 12.6.
- säännöllinen Tanssikummi®-toiminta yksiköissä sekä ryhmätoiminta
- Intensiivijakso 2pv/vk ajalla 6.2.-31.5. tiistai ja keskiviikko. ajalla 1-25.6.2024 1pv/vk tiistaisin.
- kulttuurisen työotteen kehittäminen toiminnassa
- palautteiden keruu kohderyhmältä ja henkilökunnalta osallistuminen yksikön raporteihin iltapäivisin klo 14
- arviointi
- toiminnan jatkosuunnittelu

**II pilotti alue 5; yksikkö Hulvelan palvelukeskus/Raisio,
38 asukasta Ruskakoti ja Kanervakoti.**

Hulvelan palvelukeskuksessa pilotti toteutettiin ympärivuorokautisessa palveluasumisessa. Yksikössä on lisäksi yhteisöllistä asumista ja lyhytaikaishoitoa.

Hulvelassa on yhteisöllisen asumisen puolella 1 kokopäiväinen ja 1 osa-aikainen SKE-toiminnan ohjaaja ja lyhytaikaishoidon puolella on ohjaaja. Ruskakodin ja Kanervakodin puolella ei ole ohjaajaa. Henkilökunta toteuttaa osana päivittäistä työtään kulttuuri- ja harrastetoimintaa.

- Yksikössä on lisäksi yhteisöllistä asumista
- aloituspalaveri 24.1., välipalaveri 19.3. ja loppupalaveri 12.6.
- säännöllinen Tanssikummi®-toiminta yksiköissä sekä ryhmätoiminta
- Intensiivijakso 2pv/vk ajalla 7.2.-30.4. ja 1pv/vk 1.5-30.6 ja 1-31.8.2024
- kulttuurisen työotteen kehittäminen toiminnassa
- palautteiden keruu kohderyhmältä ja henkilökunnalta osallistuminen yksikön raporteihin iltapäivisin klo 14
- arviointi
- toiminnan jatkosuunnittelu

- Suunnitelmana oli löytää kestäviä taloudellisia ratkaisuja sosiaali- ja terveydenhuollon taidehankinnoille, toimintamalleja niiden toteuttamiseen sekä tietoa toiminnan laajentamiseksi.
- Raportointivaiheessa Varhan taloudellisen tilanteen vuoksi ei ole realistista löytää kestäviä taloudellisia ratkaisuja taidehankinnoille. Koko hankkeen ajan kulttuuriasiantuntijat ovat edistäneet Varhan ikääntyneiden kulttuurihyvinvointia sekä muiden hankkeiden yhteistyön edistämistä eri verkostojen kautta. Tanssikummi-toiminnan osalta kesäkuussa 2024 jätettiin hakemus TE-määrärahaan koskien Tanssikummi-toimintaa Varhan ikääntyneiden palveluissa (Parainen, Rusko, Kaarina, Varha toimintaympäristönä).

3.2 Hankkeen suunnitellut toimenpiteet, tulokset ja vaikutukset

- Hankkeen tavoitteena oli tukea sekä asukkaiden voimavaroja ja viihtyvyyttä sekä antaa myös henkilökunnalle uusia työvälineitä hoitotyöhön ja parantaa arkea koko yhteisössä.
- Taidetarjonta perustuu pitkäaikaiselle kulttuurisen vanhustyön kokemukselle ja taiteelliseen sekä pedagogiseen ammattitaitoon. Taidetarjonnan sisältöön valitut menetelmät mahdollistavat aidon kehittämistyön, vaikutusten arvioinnin ja huomioi yksikön oman työn suunnittelun. Hankkeeseen osallistuva taidealan toimija /Läntinen tanssin aluekeskus on pitkään alalla toiminut kulttuurihyvinvointipalveluja tarjoava toimija.
- Hankkeen osallistujat antavat työpanoksensa valitun kohteen kulttuuritoiminnan kehittämiseen pilotin aikana sovittavalla tavalla.
- Hankkeen aikana toteutunut tiivis yhteistyö yksikön, Varhan kulttuuriasiantuntijoiden ja Tanssikummi-palvelun tuottajan välillä mahdollisti jatkuvan kehittämisen ja vuorovaikutuksen syventämisen projektin edetessä. Lisäksi kehitettiin laadunarviointia luomalla palautekysely sekä pidettiin Tanssikummi-toiminnan periaatteiden mukaisesti aloituspalaveri, väliarviointi ja loppupalaveri. Lisäksi päätettiin toteuttaa erillinen loppukysely yksiköille kuukauden kuluttua toiminnan päättymisestä.

- Taidepalveluiden hankinnoissa on oleellista, että kaikilla organisaation tasoilla on käsitys palveluiden käytöstä ja mahdollisuuksista. Tanssiinkutsu –hankkeen piloteissa melko tiiviillä ja kohtuullisella panostuksella taidetoimintojen koulutuksiin vanhuspalveluyksiköissä saataneen aikaan muutoksia hoitokulttuuriin.
- Pilotin tuloksena syntyy ymmärrys, mihin palveluja voidaan käyttää myös omassa työssä ja miten taidepalveluita voidaan jatkossa ostaa tai itse tuottaa. Yksiköissä herätetään halu saada ideoita myös muistakin taiteenlajeista ja esitetään toiveita saada ammattitaiteilijoita työskentelemään osastoille.
- Tanssikummi -palvelun avulla voidaan todentaa jo olemassa olevan ja käytännössä testatun mallin avulla sitä, mitä hoivayksiköiltä edellytetään taiteilijoiden tullessa osaksi moniammatillista tiimiä. Koska Tanssikummeilla on jo käsitys siitä, mitä työskentely yksiköissä on, sen urauurtavan ja edelläkävijyyttä edustavan mallinsa vuoksi, on mahdollista todentaa prosessi, joka hyvinvointialueella on luotava taidepalvelun vastaanottamiseksi, toteuttamiseksi ja ottamiseksi osaksi palvelukokonaisuutta. Tanssikummi -toiminta sinänsä on vakiintunutta, joten pilotoinnin kohteena on ensisijaisesti prosessi, jolla taidepalvelu tulee osaksi vanhuspalveluiden kokonaisuutta.
- Pilotin toivotaan saavan aikaan kiinnostusta ja huomiota taidepalveluiden mahdollisuuksista hyvinkin erilaisissa sote-sektorin toiminnoissa. Tanssiinkutsu-pilotilla tavoitellaan taiteen ja kulttuurin palvelutarjoajien pitkäjänteistä aktiivisuutta palveluiden tarjoamiseksi, jotta pilotissa mahdollisesti herätetty ja nouseva kysyntä muuttuu jatkuvaksi toiminnaksi ja uusiksi työmahdollisuuksiksi.

4. Hankkeen organisoituminen

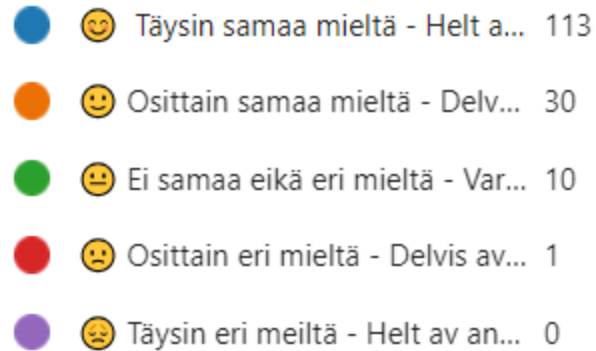
- Kaikki hankkeen toimijat vastasivat kukin osaltaan hankkeeseen liittyvästä kehittämisestä, itsearvioinnista, viestinnästä, toiminnan levittämisestä ja juurruttamisen edistämisestä.
- Varsinais-Suomen hyvinvointialueen Ikääntyneiden hallintopalvelut/Asiantuntijapalvelut vastasivat hankkeessa hankekoordinaatiosta ja hallinnosta, tuotteistuksen kehittämisestä ja teknisistä toimenpiteistä.
- Läntinen tanssin aluekeskus ovat alalla pitkään toimineita ja kulttuurin perehtyneitä alan ammattilaisia. Tanssikummi -toiminta toteutettiin hankkeessa ostopalveluna. Palvelun vakiintuneen mallin ja rekisteröinnin vuoksi vastaavaa palvelua ei ole alueella saatavilla. Läntinen tanssin aluekeskuksen vastuullisena projektin johtajana toimi toiminnanjohtaja Sanna Meska.
- Ikääntyneiden asiantuntijapalveluista kulttuuriasiantuntijat antoivat työpanostaan sisällöllisen ja käytännön toteutusmallin osalta. Hankkeessa luotiin kestävää pitkäjänteistä kumppanuutta ja mallia, joka mahdollistaa myös kulttuurihyvinvointialalle koulutettujen taiteilijoiden pitkäjänteisen työskentelyn, työllistämisen ja kulttuurihyvinvointityön tekijöiden työnkuvien vakiinnuttamisen osaksi hyvinvointialueen palveluita.
- Ikääntyneiden tulosalueen hallinnosta asiantuntijapalveluiden päällikön Riitta Karjalaisen vastuulla on virikkeellisen toiminnan edistäminen ja kehittäminen yhteistyössä alan omien työntekijöiden/kulttuuriasiantuntijoiden kanssa. Tätä kautta saatiin mukaan tarvittavat yksiköt, joissa taideryhmiä voitiin pilotoida. Palvelualueelta 4 ja 5 pilottiin osallistuvat Paraisilta Björkebo ja Raisiosta Hulvela (ympäri vuorokautisen palveluasumisen yksiköt).
- Kulttuuriasiantuntijat Nina Ailio, Marjo Kauti, Mia Siutla ja Maria Vane-Tempest toimivat Ikääntyneiden hallintopalveluiden ja Tanssikummi -toiminnan välisenä linkkinä työnsä puolesta palvelualueella 4 ja 5.

5. Hankkeen seuranta ja arviointi

- Prosessiin kuului Tanssikummi-konseptin mukaisesti aloitus-, väli- ja loppupalaverit, joissa tehtiin arviointia. Hankkeesta pidettiin aloituspalaverit Björkebossa 24.1.24 ja Hulvelan palvelukeskuksessa 29.1.24 sekä välipalaverit Björkebossa 19.3.24 ja Hulvelan palvelukeskuksessa 20.3.24. Loppupalaverit pidettiin Björkebossa 12.6.24 ja Hulvelan palvelukeskuksessa 30.8.24.
- Hankkeen aikana kokoontui ohjausryhmä, johon kuului neljä kulttuuriasiantuntijaa Maria Vane-Tempest, Mia Siutla, Marjo Kauti ja Nina Ailio, asiantuntijapalveluiden päällikkö Riitta Karjalainen, henkilöstön edustaja Jonnamia Jäppinen sekä Läntinen tanssin aluekeskuksen toiminnanjohtaja Sanna Meska. Ohjausryhmä kokoontui teamsillä kahdeksan kertaa; 31.1., 4.3, 15.4., 14.5, 6.6, 5.9, 16.10 ja 18.11.2024. Kaikista palavereista kirjattiin muistiot.
- Tiivis jatkuva yhteistyö ja hankkeen aktiivinen seuranta mahdollisti nopean reagoinnin tilanteissa, joissa koettiin, että voisi toimia toisin. Ohjausryhmä arvioi hankkeen etenemistä säännöllisesti Forms-kyselylomakkeen palautteiden seurannalla, jotka jaettiin myös yksikön esihenkilölle ja Tanssikummille. Epäkohtiin puututtiin välittömästi ja tehtiin korjaavia toimenpiteitä esim. muutoksia Tanssikummin aikatauluun.
- Hanke mahdollisti uudenlaisten toimintatapojen ja aktiiviseen osallistavaan arkeen liittyvien välineiden hankkimisen yksikköön mm. huiveja, palloja, bluetooth-kaiuttimia, jotka jäivät hankkeen päätyttyä yksikön henkilökunnan ja asukkaiden käytettäviksi.

- Jatkuva arviointi ja seuranta toteutui palautteista, Tanssikummien havainnoista ja työpäiväkirjasta, Microsoft Forms-palautekyselyistä ja Tanssikummien käyttämistä hymynaamoista.
- Palautetta kerättiin Forms-kyselylomakkeella asiakkailta, omaisilta, henkilökunnalta ja Tanssikummilta. Pilotin aikana palautteita kertyi yhteensä 154 (92 Hulvelan palvelukeskuksesta, 62 Björkebosta. Björkebon määrään vaikutti se, että Tanssikummi oli päiväraportilla mukana, jolloin palautteita käytiin suullisesti läpi ja hän kirjasi ne päiväkirjaansa). 61% (94) palautteista oli asiakkailta, 5% (7) omaisilta, 25% (39) henkilökunnalta ja 9% (14) Tanssikummilta.
- Tanssikummin työhön kuuluu dokumentointi työpäiväkirjan avulla. Työpäiväkirja toimii Tanssikummin omana purkukeinona ja dokumentoi hankalat ja yllättävät tilanteet sekä tunnelmat ja onnistumiset. Lisäksi työpäiväkirjaan kirjataan Tanssikummille tullutta suoraa palautetta sekä asioita, joita täytyy ratkaista.
- Tanssikummit kirjasivat kohtaamiset yksiköissä lyhyesti potilastietojärjestelmään vietäväksi. Yksiköstä riippuen joko yöhoitaja tai raportin jälkeen hoitaja kirjasi Tanssikummin toiminnan ja havainnot asukkaan potilastietoihin. Tämä mahdollistaa sen, että taide- ja kulttuuritoiminnan seuraukset voidaan havainnoida ja nähdä osana kokonaisuhyvinvointia. Yksiköissä voidaan myös Tanssikummien työpäivien jälkeen arvioida asukkaiden vointia ja havaita muutoksia.
- Lisäksi Tanssikummi-toiminnan päätyttyä yksiköissä kerättiin loppupalautteet Forms-kyselylomakkeella. Vastauksia tuli yhteensä seitsemän (Björkebosta 5 ja Hulvelan palvelukeskuksesta 2). Kaikki vastaajat olivat täysin samaa mieltä siitä, että kulttuurikoulutettu osana työyhteisöä ikääntyneiden palveluissa on hyvä.
- Prosessia arvioitiin ohjausryhmän palaverissa, joista kirjattiin muistiot.

- 143 vastaajaa oli täysin tai osittain samaa mieltä siitä, kun kysyttiin ovatko tyytyväisiä Tanssikummitoimintaan yksikössä. 10 ei ollut samaa eikä eri mieltä. 1 oli osittain eri mieltä.

6. Hankkeen tulokset

6.1. Asukkaiden ja omaisten palautteet

- Hulvelan palvelukeskus, Raisio - ... 92
- Koivukoto, Parainen - Björkebo, ... 62

- Asiakas - Klient 94
- Omainen - Anhörig 7
- Henkilökunta - Personal 39
- Tanssikummi 14

Björkebon- asukkaiden ja omaisten palautteet

(harmaalla asukkaiden ja beigellä omaisten palautteet)

Taide yhdistää. Tanssikummi käsittelee ja tulkitsee musiikkia tanssilla ja liikkeellä. Aivan kuin hän kertoisi tarinaa ilman sanoja.

Oli todella vaikuttavaa, kun kävit. Tämä on sielun ruokaa.

On niin kiva, kun käyt täällä. Minä tykkään kovasti katsella, kun sinä tanssit lempikappaleisiini. Elävöität muistoni näistä kappaleista. Itse en voi enää liikkua sängystä, niin ihanaa, kun huoneeseen tulee liikettä. Kuin raikas kevättauhaus.

Ihan kiva, kun kävit, kun ei täällä kettään käy. Yksinäiseksi käy muuten. Tuu toistekin, vaikka joka päivä. Tanssitaan lisää!

Tulethan uudestaan! Kom igen! Det var roligt!

Kom igen!

En ole koskaan nähnyt hänen (toisen asukkaan) olevan noin iloinen. Hän tykkäsi kovasti.

Haluaisin useammin tällaista yhdessä. De var fint! Jag ska dansa hela tiden och hela vecka!

Tanssimme blues-musiikin tahtiin tanssikummin kanssa. Se oli lempimusiikkiani, eikä sitä kuule ikinä missään. Tällä elän monta viikkoa pitempään!

Jag är så ensam. Nu jag är glad att dansfaddare kom. Hon är så snäll och glad. Hon har på gott humor.

Piristävä, tätä saisi olla enemmän

Hon är så duktig! Jag har roligt tid.

Kiitos. Se oli kiva. Pelata ilmapallon kanssa ja tanssia musiikkiin.

Tanssi meitä varten. Se on oikein minulle tehty.

Ihan hieno tanssi! Jalat alkoivat Olavi Virran mukana vispaamaan rytmiä.

Hieronta oli ihana. Kireydet ja ahdistus hellittää ja kaikki tykkää täällä katsoa tanssia.

Miten mukavaa, kun kaikki nauraa ja pitää hauskaa yhdessä! Ettei ihan mörököleinä olla

Jag älskar att dansa och sjunga!

Heti, kun tulin, äitini kertoi tanssikummin käyneen. Että olivat yhdessä kuunnelleet klassista musiikkia, jutelleet ja tanssineet. Ihanaa, kun pidätte huolta. Ollaan onnellisia, että äiti pääsi juuri tänne ja, että on mielekästä ohjelmaa, joka pitää sielun vireänä.

Tekemistä ja iloa päivään. Saa nauraa ja tanssia!

On kivaa, kun on kaikkea tällaista erikoista!

Huivitanssi oli mukavaa.

Tanssi ja hieronta tuntuu mukavalta ja laittaa veren kiertämään. Kyllä itsekin nuorena kävin ainakin kolme kertaa viikossa tanssimassa.

Kyllä liike tekee hyvää! Tulee oikein semmoinen ihana lämpö sisälle.

Sain kuulla kappaleen, jota en ole kuullut ainakaan 30-vuoteen. Liikutus tuli. Tämä oli merkityksellistä.

Olen kuullut isältäni tanssikummista paljon. Hänelle nämä kohtaamiset ovat olleet erittäin merkittäviä!

Kyllä tämä tanssikummi pitäisi olla ihan joka päivä täällä. Varhan pitäisi se ymmärtää!

Kyllä se on kiva, kun tulet aina mua kattomaan ja saa kuulla mun lempikappaleen!

Tämä oli kaunista katseltavaa. Hieno tanssiesitys! Tällaista lisää päiviin.

On sulla aika hauska ammatti. Hienoa, että tällaistaikin on.

Kiitos, kun kivan laulu- ja tanssihetken järjestit! Tämä oli huippu!

Hulvelan palvelukeskus – asukkaiden ja omaisten palautteet

(harmaalla asukkaiden ja beigellä omaisten palautteet)

Haluaisin viettää aikaa Tanssikummin kanssa pidempään

Tanssi saa vanhan äijän innostumaan uudelleen

Teet arvokasta työtä. Oli tosi mukava nähdä sinut

Kiitos kun teet tärkeää työtä

Odotin näkeväni Tanssikummin

Nyt kuuluu hyvää kun näin Tanssikummin

Olen kuullut Tanssikummi-toiminnasta aikaisemmin ja kiinnostaa nähdä millaista se on.

Oli kivat tanssit tänään! Hyvä kun satuin paikalle samaan aikaan ja näin vähän, mitä teet.

Ihanan nostalginen ja rauhallinen olo

Oli kiva tanssia tänään

Tuntuu, että nuortuu, kun tanssii. Tanssi menee luihin ja ytimiin. Tanssi on yksi parhaimmista asioista, mitä on

Kiitos muistamisesta

Yhdessä askartelu oli kivaa!

Ihanaa kun olit minun luona. Olen onnellinen

Oli mukava kuunnella musiikkia

Oli mukava katsella kun te jumppasitte. Kivaa ajanvietettä ja piristävää. Sinulla on aina niin säteilevät silmät

Mukavaa, kun Tanssikummi oli taas käymässä

Tanssikummi on mukava

Ihana kohdata tuollainen positiivisasenteinen nuori

Klassinen musiikki oli tylsää. On Tanssikummin tehtävä keksiä kivaa tekemistä. Energinen musiikki on parempi.

Kiva tavata niin säteilevä ja valovoimainen ihminen

Muusikin kuuntelusta tuli niin rento olo, että melkein nukahdin. Kivaa, kun tanssikummi oli täällä

Haluaisin tanssia toistekin

Tanssi ja tunnelma ovat olleet hyviä tanssikummin kanssa

Tanssi on sitä kaikkein parasta

6.2 Tanssikummien palautteet

Björkebo- Tanssikummin palautteet

Päivä oli onnistunut, tanssimme, kuuntelimme musiikkia, muovailimme taidetta vahasta ja muutama asukas innostuivat heittelemään myös palloa ilman tanssikummiakin.

Tänään henkilökunnan kanssa yhteinen moniammatillinen työskentelymme sujui loistavasti ja mahdollisti asukkailla turvallista, elämyksellistä ja mielekästä arkea.

Ihanaa olla täällä töissä. Olo on kotoisa ja yhteistyö toimii. Nauramme yhdessä paljon ja, mitä pitempään täällä olen sitä paremmin kaikki sujuu. Kommunikointi on vaivatonta ja jatkuvaa!

Ihana kohtaaminen asukkaalla. Hän oli mielissään nähdessään minut. Pyysi klassista musiikkia, johon tanssin hänelle. Sanoi, että on merkittäviä tällaisia kohtauksia. Hieroin häntä lopuksi ja hän sanoi, että "nyt oikein asetun nauttimaan."

Osoittuimme yhden asukkaan kanssa levyraatiin. Hän oli aivan mielissään ja alkoi niin sanotusti loistamaan. Mukavaa, että voi mahdollistaa heillekin, jotka eivät pääse yleensä liikkumaan tällaisen yhteisöllisen hetken.

Ilmapallon kanssa pelaaminen ja musiikin kuuntelu aktivoi asukasta, joka yleensä ei ota yhteyttä. Hymy tuli hänen huulilleen.

6.3 Henkilökunnan palautteet

Björkebon- henkilökunnan palautteet

Piristi vanhuksia

Tanssikummi ger positiv upplevelse till de äldre, lugnande på något sätt. Plus, genom lugnande musik blev de fokuserad med deras aktiviteter

Var jätte kiva, å inkluderande

Osa asukkaista oli selvästi iloisia ja innoissaan tanssista, ja mieliala parani. Myös hoitajia ilahdutti tanssiuokio

Kyllä se on niin, että tämä parantaa meidän asukkaiden elämänlaatua niin paljon, kun, mitä elämää se on, että vaan makaa sängyssä, nousee syömään, menee takaisin sänkyyn, eikä mitään tapahdu. Meillä hoitajilla ei ole valitettavasti aikaa, niin kyllä pitäisi jokaisessa paikassa olla tällainen tanssikummi

Heey Macarena! Yhteinen tanssihetki asukkaiden kanssa. Oli niin hauskaa! Jää soimaan musiikki päähän koko päiväksi ja rytmi kehoon

Iloinen tanssikummi ja tanssittiin kaikki yhdessä macarenaa

Lämmin ja ihana ilmapiiri. Asiakkaat ovat tyytyväisiä toiminta miellyttää heitä

Hyvä, kun tanssikummi käy yksinäisten asukkaiden luona. Ei haittaa vaikka ovat väsyneitä sen jälkeen. He nauttivat seurasta ja saa olla pitkäänkin!

Täällä on asukkailla niin tylsää ja meillä niin kiire ja stressi, että tämä tanssikummitoiminta on juuri sellaista, mitä tarvitaan. Että on joku joka vain on yhdessä asukkaiden kanssa. Kyllä sängyssäkin voi keskustella, kuunnella musiikkia ja tanssittaa käsiä. Juuri tällaista lisää! Se auttaa meitä.

Vedin tanssikummin esittelemien huivien kanssa itse tuokion, jossa tanssitetiin huiveja ja heiteltiin palloa. Kaikki osallistuivat omalla tavallaan ja sanoivat, että tällaista pitäisi olla useamminkin. Oli mahtavaa, kun tanssikummi oli näyttänyt, että tällä tavalla voi toimia!

De äldre har möjligt att kunna delta oavsett hur dåligt deras funktionsförmåga är. Det ger glädje åt äldre

Hulvelan palvelukeskus – Henkilökunnan palautteet

Ottaisimme
Tanssikummin
vaikka koko
päiväksi

Olipa kiva kun
oli musiikkia ja
tanssia
tänään.

Rauhallinen tapa
kohdata ikäihmisiä.
Ottaa hyvin
huomioon, myös
hiljaiset vanhukset
.lloinen.

Mukava saada
kollegiaalista
vertaistukea.

Tanssikummitoiminta
kuulostaa hyvältä. Saadaan
lisäresursseja asukkaiden
kohtaamiseen. Hoitoala on
niin kiireinen, että aikaa ei
juuri jää hoitotyön ja
kirjaamisien lisäksi muuhun.

Hyvä
pöhinä

Asukkaat nauttivat
ohjatusta
yhdessäolosta ja
kasvoilla näkyi hymy
ja tyytyväisyys.

Huomioi hienosti
asukkaat. Asukkailla
ja Tanssikummilla
hieno yhteinen
askarteluhetki.
Asukkaat viihtyivät.

Hyvä tuo
Tanssikummin
työvaatteen vihreä väri.
Tietää, milloin
Tanssikummi tulee
paikalle ja se viestii heti
iloa.

Asukkaat nauttivat
saamastaan
huomiosta ja
seurasta. Tämä tuo
rauhallisuutta
osastolle, kaikki
hyötyvät.

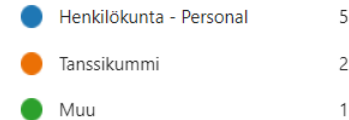
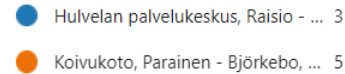
Tanssikummin vuorovaikutus luontevaa ja
lähestyy/kohtaa asukkaitamme todella hienosti.
Osaa ottaa huomioon erilaiset muistisairaat,
ymmärtää eri persoonat, on monipuolisesti
seurustellut ja ollut asukkaiden kanssa. Kysyy
ensimmäisenä osaston kuulumiset on aidosti
kiinnostunut meidän asukkaista. Tutut rutiinit,
tavat ja tottumukset luovat turvaa, aina ei tarvi
olla jotain uutta kun huomaa mistä asukkaat
tykkää niin sitä voi tehdä myös seuraavalla
kerralla.

Tanssikummi voisi tulla tänne
joka aamupäiväksi pitämään
asukkaille seuraa. Meidän
työtämme helpottaa, kun
Tanssikummi on niiden
asukkaiden seurassa, jotka
muuten ovat jatkuvasti äänessä
ja seuran tarpeessa.

Lavatansseissa
tänään ihan
discotunnelma.

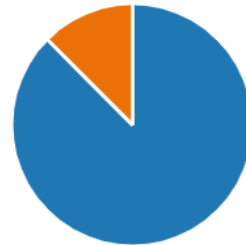
6.4. Loppupalautteet ja loppupalautteen tulokset

- Pilotin lopuksi kysyttiin loppupalautetta Forms-kyselylomakkeella. Kyselyyn vastasi 5 Björkebosta ja 2 Hulvelasta. Björkebon vastaajista neljä oli henkilökunnasta ja viides Tanssikummi. Hulvelan palvelukeskuksen vastaajista kaksi oli henkilökunnasta. **Henkilökunta vastasi yhdellä vastauksella yhdessä, joten vastaajamäärä jäi pieneksi.**
- Björkebossa Tanssikummi oli ympärivuorokautisen palveluasumisen yksiköissä. Asukkaita oli yhteensä 17. Henkilökuntaa oli yhteensä 19. Yhteisöllisen asumisen asukkaat eivät olleet pilotissa mukana.
- Hulvelan palvelukeskuksessa Tanssikummi oli ympärivuorokautisen palveluasumisen yksiköissä. Asukkaita oli yhteensä 38; Kanervakodissa 20 ja Ruskakodissa 18. Henkilökuntaa Kanervakodissa 15 ja Ruskakodissa 14.

1. Tavoitteena oli, että Tanssikummi edistää asiakkaiden osallisuutta ja toimintakykyä osana työyhteisöä. Toteutuiko tavoite mielestäsi ja jos niin miten?

- 6/7 vastaajaa oli täysin samaa mieltä, että Tanssikummi edistää asiakkaiden osallisuutta ja toimintakykyä osana työyhteisöä. 1/7 vastaaja oli osittain samaa mieltä.
- Björkebossa koettiin, että asiakkaat olivat pirteämpiä ja Tanssikummi toi uusia välineitä käytettäväksi, hyödynsi tanssia ja musiikkia ja mm. palloja. Tanssikummi koettiin vahvana tukena henkilöstölle ja koettiin, että **Tanssikummi havainnoi asioita, joita henkilökunta ei aina näe asiakkaasta.** Tanssikummi näkee asiakkaan yksilönä ja tunnistaa hänen voimavaransa.
- Hulvelan palvelukeskuksessa Tanssikummi järjesti yhdessä fysioterapeutin kanssa tanssillisia ryhmäterapiatuokioita, jotka lisäsivät merkittävästi asiakkaiden fyysistä toimintakykyä ja toivat iloa arkeen. Tanssin ja musiikin taika vei mukanaan ja aktivoi. Se yhdistää ihmisiä ja tuo paljon hyvää mieltä, joka taas vaikuttaa positiivisesti niin fyysiseen, psyykkiseen kuin sosiaaliseen toimintakykyyn.

Kunderna är piggare och ivrigare på att testa nya saker

Tanssikummi använder olika sätt för att alla kan delta oavsett personens svårigheter.
Hon använder musik, dans och olika material som boll. Ibland ritar och målar de också.

Tanssikummi tar alla i beaktande och är ett starkt stöd även för personal

Det har varit jättebra med tanssikummi

Riikka antaa aikaa jokaiselle asiakkaalle. Hän tuo iloa arkeen jo omalla olemuksellaan!
Näkee asiakkaan "eri silmillä" kuin hoitohenkilökunta ja

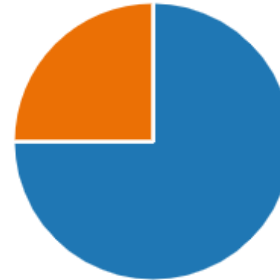
Tanssin ja musiikin taika vie mukanaan ja aktivoi. Se yhdistää ihmisiä ja tuo paljon hyvää mieltä, joka taas vaikuttaa positiivisesti niin fyysiseen, psyykkiseen kuin sosiaaliseen toimintakykyyn.

Tanssikummi järjesti yhdessä ft:n kanssa tanssillisia ryhmäterapia tuokioita jotka lisäsivät merkittävästi asiakkaiden fyysistä toimintakykyä ja toivat iloa arkeen.

Tanssikummi mielestäni edistää asukkaiden osallisuutta, sillä tanssikummilla on työtehtävien puitteissa aikaa kohtaamiselle ja asukkaiden näkemiselle ja kuulemiselle. Tanssikummi voi olla työyhteisössä mukana rakentamassa yhteisöllisyyden kokemuksia ja antamassa tilaa yksilölliseen itseilmaisuun taiteen keinoin. Tanssikummi voi olla edistämässä asukkaiden toimintakykyä auttamalla heitä osallistumaan jo olemassa oleviin talon tapahtumiin tai kutsua talon muuta yhteisöä ja omaisia mukaan asukkaiden tupaan. Tanssikummin kanssa voitiin herätellä aisteja, hakea ratkaisua kehon särkytilojen helpottamiseen liikkeen kautta, herätellä muistoja ja iloita yhdessäolosta ja hassuttelusta.

2. Tavoitteena oli, että Tanssikummi lisää yksikön kulttuurista työtettä. Toteutuiko tavoite mielestäsi ja jos niin miten?

- 6/7 oli täysin samaa mieltä, että Tanssikummi lisää yksikön kulttuurista työtettä. 1/7 oli osittain tätä mieltä.
- **Björkebossa** koettiin, että **henkilökunta aktivoitui itse järjestämään toimintaa**. Tanssikummi toi iloa ja eloisuutta asiakkaiden arkeen, joka toi jokaiselle hyvää mieltä.
- **Hulvelan palvelukeskuksessa henkilökunta koki hyvänä tanssin ja musiikin monipuolisuuden ja ihmisten kohtaamisen**. Musiikin käyttö osana työtä ja asiakaskohtaamiset sekä kulttuurin vaikutukset työn sisällä koettiin hyvänä.

Vet ej

Tanssikummi lugnar de svåra kunder som är tex. oroliga.
Hon kan hitta olika sätt att använda till dem.

Man kan inte låta bli att bli positiv och glad då man ser
henne jobba med kunderna

Hon bidrog med positiv energi åt alla

Hän on tuonut arkeen iloa ja uuden tavan nähdä asiakkaan
jonka hän kertoo henkilökunnalle. Hän on iso resurssi
heille. Henkilökunta keskittyy pelkästään hoitamiseen eikä
aikaa aina ole siihen muuhun hyvinvointiin edistämiseen

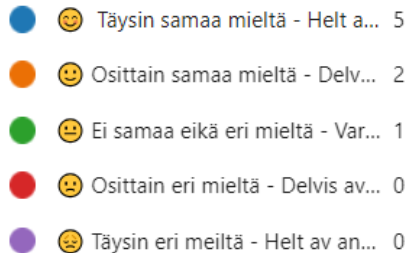
Positiivinen ja energinen tanssikummi toi valoa koko
taloon.

Henkilöstö osallistui tuokioihin.

Henkilökunta vaikutti yleisesti ilahtuneelta, kun näkivät
minut yksikössä. Yksi työntekijöistä sanoi, että hänen työ
on helpottunut, kun olen ollut tuomassa positiivista
energiaa yhteisöön. Koen, että tanssikummilla on ollut
ilahduttava vaikutus Hulvelaan.

3. Tavoitteena oli, että Tanssikummi osana työyhteisöä lisää henkilöstön työhyvinvointia. Toteutuiko tavoite mielestäsi?

- 5/7 oli täysin samaa mieltä, että Tanssikummi osana työyhteisöä lisää henkilöstön työhyvinvointia. 1/7 oli osittain tätä mieltä ja 1/7 ei ollut samaa eikä eri mieltä, muttei perustellut tätä vastausta.
- **Björkebossa koettiin, että Tanssikummi rauhoitti haastavia asukkaita ja osasi löytää keinoja toimia näissä tilanteissa.** Tanssikummin iloisuus ja positiivisuus vaikutti kaikkiin. Tanssikummi toi positiivista energiaa työyhteisöön.
- **Hulvelan palvelukeskuksessa koettiin, että Tanssikummi toi arkeen iloa ja uuden tavan nähdä asukkaan,** jonka hän myös kertoi henkilökunnalle. Positiivinen ja energinen Tanssikummi toi valoa koko taloon. Henkilökunta osallistui ajanpuutteissa myös tuokioihin. Mikäli henkilökunnalla olisi riittävästi aikaa, he lähtisivät herkemmin toteuttamaan kulttuurihyvinvointia.

Många i personalen har blivit ivrigare på att själva ordna program

Genom musik för example

Tanssikummi tar i beaktande kundens önskemål och anpassar aktivitet enligt det

De äldre gillade tanssikummin

Riikka tuo iloa ja eloisuutta asiakkaan arkeen joka tuo jokaiselle mielihyvää. Hän näkee asiakasta "eri silmillä" kun hoitohenkilökunta. Hän huomaa ja näkee asiakkaan yksilönä ja tunnistaa hänen voimavaransa.

Tanssin ja musiikin monipuolisuus ja ihmisten kohtaamiset

Musiikin käyttö osana työtä ja asiakaskohtaamiset sekä kulttuurin vaikutukset työn sisällä.

Havaitsin, että jo ensimmäisten tanssikummipäivien jälkeen työntekijät innostuivat pitämään päivätansseja niinä päivinä, kun tanssikummi ei ollut paikalla. Hankkeen kautta tulleista välineistä myös innostuttiin ja kuulin henkilökunnan hyödyntäneen myös niitä. Kulttuurisen työotteen kehittämistä olisi voinut tehostaa yhteiset aamunavaukset/kuulumiset/aamukahvit/aamujooga työntekijöiden kanssa ja muutenkin samassa rytmissä työntekijöiden kanssa oleminen. Avoimuus ja ennakkoluulottomuus ihmisessä jo itsessään edistävät kulttuurisen työotteen kehittymistä. Pitkäkestoinen työskentely yksikössä varmasti edesauttoi kulttuurisen työotteen kehittymistä ja tottumista tanssikummin/taiteilijan mukana olemiseen osana työyhteisöä..

4. Miten koet kulttuurikoulutetun työntekijän osana työyhteisöä ikääntyneiden palveluissa? Kerro esimerkkejä.

- 7/7 vastaaja oli täysin samaa mieltä, kun kysyttiin, miten he kokivat kulttuurikoulutetun osana työyhteisöä ikääntyneiden palveluissa. Björkebossa koettiin, että **Tanssikummi näkee asiakkaan toisella tavalla**. Huomioi eri asioita kuin hoitohenkilökunta. Tanssikummin työote on toisenlainen kuin hoitohenkilökunnan, joten hän kohtaa asiakkaat toisella tavalla.
- Björkebossa koettiin, että Tanssikummi olisi iso apu kaikille ja koettiin positiivisena. Tanssikummi sai paljon positiivista palautetta. Asiakkaat **tunnistivat Tanssikummin** ja ovat iloisia kun hän on täällä. Hän on aidosti läsnä asiakkaan kanssa ja huomaa asiakkaan omana yksilönä.
- Hulvelan palvelukeskuksessa koettiin, että **säännölliset tanssilliset kulttuuritempaukset ja tapahtumat aktivoisivat omaa henkilökunta toteuttamaan vastaavaa toimintaa** ja madaltamaan kynnystä sen toteuttamisessa. Tanssikummin persoona sopi täydellisesti työhön, jossa mukana myös muita energisiä ihmisiä, joilla resursseja jakaa hyvinvointia työyhteisöön sekä asiakkaille. Tanssikummiä kiiteltiin ja toiminnalle toivottiin jatkoa. Tanssikummi toivottiin osaksi työyhteisöä ja yhteisiä tuokioita lisää hänen kanssa. Hienoa saada oppia uusia taitoja Tanssikummilta ja päästä jakamaan liikkeen ja kulttuurin ilosanomaa ryhmänä.

Hen ser kunden på ett annat sätt.

Märker sådant som vårdpersonalen inte alltid lägger märke till

Läs ovanpå

Hon jobbar med ett arbetssätt och redskap som kanske lätt annars faller bort från den "vanliga" vårdpersonalen

Bra

Hän olisi iso apu kaikille!

Säännölliset tanssilliset kulttuuritempaukset ja tapahtumat aktivoisivat ehkäpä myös omaa henkilökuntaa toteuttamaan vastaavaa ja madaltamaan kynnyksiä.

Kulttuurikoulutettu työntekijä oli Amanda ja hänen persoonansa sopi täydellisesti työhön jossa mukana myös muita energisiä ihmisiä joilla resursseja jakaa hyvinvointia työyhteisöön sekä asiakkaille.

Lisää tanssikummeja, kulttuurityöntekijöitä ja taiteilijoita ikääntyneiden palveluihin! Milestäni taiteilijoilla ja kulttuurityöntekijöillä on vain positiivinen vaikutus ikäihmisten arkeen! Haluaisin ehdottomasti itsekini eläkepäivinä olla osana erilaisia yhteisöjä ja yhteiskuntaa taiteen ja kulttuurin kautta ja elää kulttuurisesti rikasta elämää yhdessä muiden kanssa. Haluankin siis ehdottomasti olla rakentamassa taiteellisesti monipuolista tulevaisuutta minua vanhemmille, itselleni ja tuleville sukupolville. Taide kuuluu kaikille!

På alla sätt och vis har

det varit en positiv upplevelse. Hon har fått mycket positiv feedback av alla som hon jobbat med och har varit till stort stöd för personalen

Tämä aika kun Riikka on ollut meillä on koettu erittäin, erittäin positiivisesti.

Asiakkaat tunnistaa hänet ja ovat iloisia kun on täällä. Hän on aidosti läsnä asiakkaan kanssa ja huomaa asiakkaan omana yksilönä. Hän on iso resurssi myös henkilökunnalle ja hänellä on iso, tärkeä rooli työyhteisössä.

Olemme todella kiitollisia teille että saimme olla mukana ja että Riikalle on annettu aikaa olla täällä. Tämä on ollut mahtavin kokemus minkä ollaan koettu. KIITOS!

Lämmin kiitos! Tärkeä hanke, jolle toivoisi jatkoa!

Toivottavasti saamme hänet osaksi työyhteisöä ja yhteisiä tuokioita fysioterapeutin kanssa. Hienoa saada oppia uusia taitoja tanssikummilta ja päästä jakamaan liikkeen ja kulttuurin ilosanomaa ryhmänä.

Kiitos tästä hankkeesta! Hanke mahdollisti pitkäkestoisen työskentelyn ja yhteisöön soluttautumisen, merkityksellisiä kohtaamisia, iloisia tanssihetkiä, yhdessä oppimista, oman työskentelypraktiikan kehittämistä ja uusiin kollegoihin tutustumista. Tunnistan hankkeen myös haastaneen minua omaan tekemiseeni luottamisessa, kun ympäristö ei aina ollut toimintaani kohtaan avoin. Taiteellisen työskentelyn aloittamisessa uudessa paikassa voisikin auttaa työparin kanssa tehtävä pohjatyö, jolloin voisi yhdessä pohtia taiteen tulokulmia uuden yhteisön arkeen. Tätä samaa olivat yhteisössä jo rankentaneet ennestään toiminnanohjaaja, intervalliohjaaja ja fysioterapeutit. Heilläkin vaikutti olevan tarve jakamiselle, kun he tanssikummiin tapaan olivat työyhteisössä työtehtäviin katsoessa vähemmistöä. Monialainen työyhteisö on mielestäni toimintaympäristön suuri voimavara, kun toisten työtavoista voi inspiroitua ja saada energiaa, ja mikä tärkeintä - kaikkea ei tarvitse osata itse, vaan työtehtävät jakautuvat parhaimmillaan jokaisen erityisosaamisen ja kiinnostuksen mukaan.

8. Hankkeen näkökulmat

8.1 Asukkaiden ja omaisten näkökulmia

- Asukkaat toivoivat, että Tanssikummi olisi yksikössä pidempään. Heidän mielestä oli mukava, kun Tanssikummilla oli aikaa kohtaamiseen ja keskusteluun. Musiikin valinnoilla on merkitystä. Toiset asukkaat pitävät klassisesta musiikista ja toiset kaipaavat energisempää. Tanssikummi koettiin positiivisena ja iloisena. Kaikki eivät halunneet tanssia, mutta ne asukkaat, jotka halusivat tanssia, kokivat sen tärkeänä. Tanssikummi hyödynsi kohtaamisissa muita taiteen menetelmiä, jos asukas ei halunnut tanssia.
- “Tuntuu, että nuortuu, kun tanssii. Tanssi menee luihin ja ytimiin. Tanssi on yksi parhaimmista asioista, mitä on.”
- “Tanssi saa vanhan äijän innostumaan uudelleen.”
- “Kyllä liike tekee hyvää! Tulee oikeen semmonen ihana lämpö sisälle.”
- “Haluaisin useammin tällaista yhdessä. De var fint! Jag ska dansa hela tiden och hela vecka!”
- “Piristävä, tätä saisi olla enemmän.”

- Kyllä tässä tulis aika pitkäksi, jos ei mittään olis.”
- “Miten mukavaa, kun kaikki nauraa ja pitää hauskaa yhdessä! Ettei ihan mörököleinä olla.”
- “Taide yhdistää. Tanssikummi käsittelee ja tulkitsee musiikkia tanssilla ja liikkeellä. Aivan kuin hän kertoisi tarinaa ilman sanoja. Oli todella vaikuttavaa, kun kävit. Tämä on sielun ruokaa.”
- “On niin kiva, kun käyt täällä. Minä tykkään kovasti katsella, kun sinä tanssit lempikappaleisiini. Elävöität muistoni näistä kappaleista. Itse en voi enää liikkua sängystä, niin ihanaa, kun huoneeseen tulee liikettä. Kuin raikas kevätuuahdus.”
- “Kiitos. Se oli kiva. Pelata ilmapallon kanssa ja tanssia musiikkiin.”
- “Hieronta oli ihana. Kireydet ja ahdistus hellittää ja kaikki tykkää täällä katsoa tanssia.”

- Pitkäkestoisella toiminnalla voi saada aikaan merkittäviä muutoksia, vaikka suoraan vaikuttavuutta ei pystyttäisikään toteamaan. Esimerkkinä asukas, jonka paniikkikohtausten määrä väheni huomattavasti, kun Tanssikummi kävi säännöllisesti pilotin aikana hänen luonaan. Asukas on sanonut rakastavansa tanssia ja musiikkia.
- Omaisen näkökulmasta konsepti on tunnistettava ja ymmärrettävä, että yksikössä on muitakin kuin hoitohenkilökunta. Näin omaisen on helpompi havainnoida taidetoiminnan merkitystä läheisen hyvinvoinnille. Tanssikummi-toiminta mahdollisti myös yhteisen tekemisen omaisen ja asukkaan kanssa.
- “Hetimit, kun tulim, äitini kertoi tanssikummin käyneen. Että olivat yhdessä kuunnelleet klassista musiikkia jutelleet ja tanssineet. Ihanaa, kun pidätte huolta. Ollaan onnellisia, että äiti pääsi juuri tänne ja, että on mielekästä ohjelmaa, joka pitää sielun vireänä.”
- “Olen kuullut isältäni tanssikummista paljon. Hänelle nämä kohtaamiset ovat olleet erittäin merkittäviä”!
- Omaisilta saatu kiitos tai palaute on erityisen tärkeää, sillä he tuntevat usein parhaiten asukkaan kulttuurisen pääoman ja identiteetin. Tanssikummi on saanut kiitosta omaiselta asukkaan henkisestä hyvinvoinnista huolehtimisesta ja kiltteydestä.

Palautteita Tanssikummi®-toiminnasta

Koivukoto, Björkebo 6.2.-29.5.2024

Asukkaiden näkökulma

- "Löysin eräälle asukkaalle kappaleen, minkä hän on halunnut kuulla pitkään. Tullessani hän sanoi, että on ollut masentunut viime aikoina ja halu pois on suuri. Kun soitin kappaleen hän sanoi: " En ole kuullut tätä ainakaan 30-vuoteen. Liikutus tuli. Tämä oli merkityksellistä.""
- "Erään asukkaan kanssa pallopelejä, musiikkia ja tanssia. Naapuriasukas kommentoi, että "kiva nähdä hänet noin onnellisena. Se ei ole usein""
- Asukkaan paniikkikohtaukset ovat kuulemma loppuneet. Suoraa ei voi vaikutusta sanoa, mutta Tanssikummi on kohdannut kyseistä asukasta erityisen paljon ja asukas on kertonut rakastavansa tanssia ja musiikkia.
- Eräs asukas sai heräillä aamuun Tanssikummin kohtaamisen parissa. Asukas nauttii kohtaamisista ja sai tässä kohtaamisessa kehonhuoltoa hieronnan ja kosketuksen muodossa sekä tanssin ja laulun avulla. Laulun aikana asukas availi silmiään ja otti kontaktia.
- "Jotkut yhteisasumisen asukkaat alkavat heti laulamaan, kun kuljen ohi. Se tuntuu hauskalta, että läsnäoloni saa aikaan semmoista. Johtunee yhteisistä lauluhetkistä. Tänäänkin intouduimme laulamaan oikein pianon äärellä."
- Asukas toivoi klassista musiikkia, ja Tanssikummi tanssi. "On merkittävää tällaiset kohtaamiset." Lopuksi hän sai hierontaa ja sanoi asettuvansa oikein nauttimaan.
- "Otin hernepussipallot käyttöön ja eräät dementiaa sairastavat asukkaat, jotka eivät yleensä keskustele tai puuhaa mitään keskenään alkoivat heitellä palloa musiikin tahtiin. He jatkoivat pallon heittäilyä pitkään keskenään vaikka itse lähdin jo tilanteesta."
- Yksi asukas huudahti: "Vad roligt! Tällaista hauskaa olla pitää. Tällaista elämää! Ettei mörököilleinä jörötetä."

Omaisten näkökulma

- Tanssikummi sai kiitosta omaiselta hänen äitinsä luona käymisestä. Hän koki, että tämänkin takia Björkebossa on todella hieno ja hyvä sekä kokonaisvaltainen hoito, joka ottaa huomioon sekä mielen että kehon.
- Tanssikummi sai omaiselta kiitokseksi konvehtirasian, kun hän oli pitänyt huolta hänen äitinsä henkisestä hyvinvoinnista ja ollut hänelle kiltti.
- "Olen kuullut isältäni Tanssikummista paljon. Hänelle nämä kohtaamiset ovat olleet erittäin merkittäviä!"
- Omaisen osallistui Tanssikummin ohjaamaan ilmapallohetkeen asukkaiden kanssa. "Sellaiset henkilöt joille muuten koordinaatio tai liikkuminen voi olla vaikeaa yhtäkkiä lähtivätkin onnistuneesti mukaan ilmapalloleikkiin."

Palautteita Tanssikummi®-toiminnasta

Hulvelan Ruskakoti ja Kanervakoti 7.2.-30.8.2024

Asukkaiden näkökulma

- "Ihanaa, kun olet täällä ja olet minun kanssani."
- "Toivon, että näemme pian uudelleen"
- "Odotin näkeväni sinut"
- "Nyt kuuluu hyvää, kun näin sinut!"
- "Olet ihana ja oli ihanaa, kun olit täällä minun luonani. Minulla on onnellinen olo."
- "Yksikössä käy joku, jolla on aikaa. Tuntuu kivalta, kun jollain on aikaa jutella."
- "Älä mene. Älä mene kauas. Hoitajilla ei ole aikaa jutella. Sinä olet suloinen"
- "Musiikin kuuntelusta tuli niin rento olo, että melkein nukahdin. Kivaa, kun olit täällä"
- "Kiitos, kun kysyt minua mukaan"
- Toiminnanohjaajan, yhteisökoordinaattorin ja Tanssikummin yhteisesti järjestetyt lavatanssit ovat tunnelmaiset ja henkilökuntakin heittäytyy tanssin riemuun. "Asukkaat vaikuttavat iloisilta ja nauru ja heittäytyminen on herkässä! Kiitoksia satelee tanssien jälkeen asukkailta."
- Olohuoneessa syntyneen, henkilökunnankin innostuneen tanssihetken jälkeen: "En ole koskaan nähnyt tällaista tanssia ja se oli ihan hienoa" Tanssikummin tanssiessa jazz-musiikkiin. Tämän jälkeen he tanssivat myös ensi kertaa yhdessä.
- "Tämä oli rentouttavaa", sanoi yksi intervallipuolen asukkaista. Intervalliosaston asukkaat kyselivät Tanssikummin tapaamisesta uudelleen. Levyraadin jälkeen: "Toiminnanohjaaja sanoi, ettei koskaan aikaisemmin ole levyraati ollut yhtä lennokas ja hilpeä: me tanssimme istuallaan jalkaa polkien, seisten valssaten ja kiemuroita käsillä ilmaan maalaten."
- Tanssikummi: "Mielettömän tilanne tanssien aikana, kun rakennustyöntekijä hyppää tanssiin mukaan: tanssimme hetken yhdessä valssia. Tunnelma tuntuu olevan katossa - ihanaa heittäytymistä ja hassuttelua. Tunnelma tarttuu myös asukkaisiin ja vaikuttaa siltä, että asukkaat tykkäävät seurata tanssimista. Rakennustyöntekijä hihkaisee, että olisipa tämä hauskaa työntekoa!"
- "Tanssi mulle", pyytää eräs asukas.
- "Täällä on käynyt eräs tanssija monta kertaa ja se minua niin ilahduttaa valtavasti. On se vaan niin hienoa tanssia yhdessä!"
- "Liike tekee kyllä hyvää."
- "Tanssi on sitä kaikkein parhainta"
- "Voidaanko tanssia ensi viikolla"

Omaisten näkökulma

- Osaston ja henkilökunnan yhteisen tanssihetken jälkeen: "Sieltä tulee se tanssittö, olipa ihanat tanssit", sanoo yksi omaisista ilahtuneen oloisena."
- "Ihanaa, kun pidät häntä kädestä. Kosketus on niin tärkeää."
- Omaisten mukaan Tanssikummit elävöittävät yhteisöä ja toivovat palautteen saavuttavan Varhan.

Läntinen tanssin aluekeskus
Regionala danscentret i Västra Finland
Regional Dance Centre of Western Finland

8.2. Tanssikummien näkökulmia

- Yksiköiden erilaisuudet ilmenivät heti alussa ja tämä vaati Tanssikummeilta joustavuutta sekä tilanteessa elämistä. Henkilökunnan kanssa yhteistyöhön pääsemiseksi Tanssikummi joutui miettimään juuri tässä yksikössä toimivia keinoja. Tanssikummin toivottaminen tervetulleeksi yksiköön auttoi selvästi toiminnan aloittamista.
- Pitkän hankkeen aikana hyvät käytännöt nousivat esiin. Tanssikummi koki toiminnan olevan vaikuttavampaa, kun hän toimi yksikössä kahtena päivänä peräkkäin. Tällöin muistisairaana mahdollisuus Tanssikummin muistamiseen on suurempi, yhteys löytyi helpommin ja työskentelyssä on voinut jatkaa siitä, mihin on viime kerralla jääty. Peräkkäiset päivät vahvistivat henkilökuntaan kuulumista ja henkilökunnan päivärytmin löytämistä. Toisessa yksikössä Tanssikummin ottaminen mukaan henkilökunnan päiväraporttiin auttoi henkilökuntaan kuulumisen tunnetta.
- Tanssikummi sai tuoda usein esiin, että toiminta on kohdennettu kaikille toimintakyvystä huolimatta ja on joustavaa sekä mukautuvaa. Myös toiminnan arvo kohtaamisen, musiikin ja liikkeen osalta vaati avaamista. Tanssikummi koki, että yhteinen aloituspalaveri henkilökunnan kanssa olisi voinut helpottaa toiminnan alkamisessa ilmenneitä haasteita.
- Tanssikummit oppivat hankkeen aikana, henkilökunnankin avustuksella, toiminnasta muistisairaiden kanssa. Toisissa yksiköissä toimi ryhmämuotoinen toiminta, kun taas toisissa yksiköissä asukkaiden kanssa keskityttiin yksilölähtöiseen toimintaan. Liike, tanssi ja musiikki herättivät asukkaissa monenlaisia tunteita ja liikkeitä. Kosketuksella on ollut iso merkitys. Asukkaat olivat iloisia tanssista, läsnäolosta, juttelusta ja kohtaamisesta. Tanssi ei välttämättä vaatinut sanoja, vaan liike riitti. Tanssikummit pystyivät toiminnallaan esimerkiksi saamaan kivun häviämään, aggressiivisen asukkaan rauhoittumaan, eksyneen omaan huoneeseensa ja asukkaita yhdistymään yhteisen toiminnan äärelle.

- Hankkeen keskiössä ollut moniammatillinen työskentely vaati aikaa yhteisten toimintatapojen löytämiseksi. Osassa yksiköitä Tanssikummin toiminta nähtiin heti mahdollisuutena työn kehittämiseen. Tanssikummit kokivat haasteelliseksi yhteensovittaa oman työpäivänsä rakenteen (esim. säännöllinen klo 9-15) henkilökunnan päivittäiseen työrytmiin. Moniammatillisuus laajentui toisessa palveluyksikössä hoitohenkilökunnan ulkopuolelle, muun muassa toiminnanohjaajaan ja yhteisökoordinaattoriin. Tanssikummi on pystynyt tarjoamaan asioita, joihin hoitohenkilökunnan aika ei riitä kuten kohtaaminen, juttelu, aktivoiminen ja erilaisiin aktiviteetteihin asukkaan kuljetus – osana omaa työnkuvaansa. Toiminta yksiköissä on sujuvampaa, kun töitä tehdään yhdessä, esim. hoitotoimenpiteen toteuttaminen tanssien. Liike tarttui hoitohenkilökuntaan Tanssikummin poissa ollessa ja henkilökunta on tanssittanut asukkaita. Tanssikummilta henkilökunta sai myös neuvoja kulttuuriseen työotteeseen.
- Tanssikummi koki roolinsa olevan erilaisten toimintatapojen näyttäjä sekä uusien maailmojen avaaja. Tärkeinä elementteinä ovat kiireettömyys ja ajan sekä läsnäolon antaminen. Pysyvät toimintamallit, kuten lounaan jälkeiset tanssijamit, selkeyttivät Tanssikummin roolia ja kiinnittymistä yhteisöön. Palveluyksiköiden havaitessa toiminnan mallit ja mahdollisuudet, muodostui Tanssikummin toiminta yksiköiden tarpeiden mukaiseksi. Yhteisesti löytyneet kommunikaation keinot ja ajankohdat auttoivat tässä.
- Kulttuurihyvinvointityö vaatii taiteilijalta joustavuutta ja erilaisiin tilanteisiin reagointia. Taiteilija on toimessaan yksin ja kaikilla ei välttämättä ole työkaluja työssä tapahtuneiden asioiden käsittelyyn. Välillä Tanssikummi toivotetaan tervetulleeksi ja ihmetellään, miten hän tulikin minun luokseni käymään, mutta välillä hänet voidaan toivottaa hiiteen. Taiteilijan on ymmärrettävä toimintaympäristöä, ikäihmisiä ja erityisesti muistisairautta. Tanssikummit kokivat, että henkilökunnan kanssa asioiden käyminen on auttanut, sillä he kohtaavat tällaisia tilanteita jatkuvasti ja ymmärtävät ja tuntevat asukkaan syvällisesti.

- Vaikka Tanssikummit ovat valmistautuneet erilaisiin yllättäviin tilanteisiin, voi olla vaikeaa olla samaan aikaan herkästi tilannetta kuunteleva sekä asiantuntijaroolissa toimintaa perusteleva. Tilanteen ja toiminnan sanoittaminen on usein helpompaa jälkikäteen. Erilaisiin sanoittamisiin ja työssä jaksamiseen auttaa samaa työtä tekevien taiteilijoiden kanssa vertaisjakaminen. Hankkeessa työskennelleet Tanssikummit olivat yhteydessä toisiinsa säännöllisesti ja jakoivat kokemuksia. Vertaistuki auttoi Tanssikummien toisilta oppimisesta. Erilaisista toimintaympäristöistä pystyi saamaan inspiraatiota työn toteutukseen ja oman paikan löytämiseen yksiköissä.
- Ikäihmisten parissa tehtävä arviointi oli sujuvaa viisiasteisen hymynaamataulukon avulla. Erilaiset hymynaamat väreineen olivat helposti valittavia tanssillisen kohtaamisen jälkeen. Tanssikummit tekivät henkilökunnalle yhteenvedon kohtaamistaan asukkaista käyntien kirjaamiseksi potilastietojärjestelmään. Toisessa yksikössä Tanssikummi osallistui raportille. Tanssikummin työn ohessa saama välitön palaute koettiin palkitsevaksi. Yksi merkittävimmistä palautteista Tanssikummi-toiminnasta oli yksikön esimiehen pohdinta siitä, voisiko Tanssikummin tavasta kohdata asukkaat ottaa mallia henkilökunnan työhön ja voisiko Tanssikummi jatkaa toimintaansa yksikössä.
- ”Hoitaja pohti aamupäivästä, että huonokuuloisempien asukkaiden olisi varmasti mukavaa kuulla musiikkia esimerkiksi kuulokkeilla, jolloin herkempi kuuloisten ei tarvitse sietää musiikkia, joka on todella kovalla. Otin ideasta kopin ja laitoin erään huonokuuloisen asukkaan korville omat kuulokkeeni, ja soitatin Olavi Virtaa. Asukas alkoi heti tanssahtelemaan musiikin tahtiin.” – Tanssikummi Björkebossa

Palautteita Tanssikummi®-toiminnasta

Koivukoto, Björkebo 6.2.-29.5.2024

Tanssikummin näkökulma

- Oman työn ja tekemisen riittävyys pohdituttaa ajoittain Tanssikummiä. Jotkin kohtaamiset ja niiden syntyminen tai syventyminen vaativat aikaa ja tuloksena voi olla pieni innostuksen merkki tai tanssin häivähdys. Tällöin on hyvä muistaa, että hetkessä oleminen ja kohtaaminen itsessään ovat tärkeitä.
- Yhteistyö henkilökunnan kanssa mahdollistaa uusia toimintamalleja, kuten ulkoilua asukkaan kanssa: "Lähdimme asukkaan kanssa kirjastoon katsomaan valokuvataidetta. Menimme puiston poikki ja ihmettelimme paluumuutto lintuja sekä oravia. Henkilö ei ollut käynyt pitkään aikaan ulkona ja alkuun ehkä hieman jännitti. Menimme myös kahville ja juttelimme mukavia. Palvelutalosta saimme s-kortin, jolla ostaa herkkua asukkaalle. Kaupassa hassutelimme vappuasusteilla ja ostimme yhden vappuhyrrän, jonka kaunistaa pyörimistä ihastelimme ulkona lempeässä tuulessa. Vaikka meillä ei ollut yhteistä sujuvaa kieltä (asukas puhui pelkästään ruotsia ja minä sitä välttävästi), löysimme yhteisen kielen maailman ihmettelystä. Takaisin palatessamme hoitajat olivat mielissään ja sanoivat, että onpa ihanaa, kun näin pystyi tapahtumaan. Heillä, kun ei ole aikaa perustarpeiden hoitamisen lisäksi käydä yksitellen ihmisten kanssa ulkona yms."
- "Se vaatii vaan aika paljon rohkeutta, että uskaltaa ottaa sen roolin, että saan tosiaan tuoda ja ehdottaa uudenlaisia hetkiä toisten arkeen. Se tuntuu välillä juuri suurimmalta haasteelta, että sallii itsensä toimia vastoin totuttua ja hassutella ympäristössä, missä se voi olla uutta ja nostattaa monenlaisia tunteita. Tämä integroituminen ottaa aikaa ja eri ihmiset suhtautuvat siihen eri tavoin."
- Kiireettömyys ja ajan sekä läsnäolon anto ovat Tanssikummin työn tärkeimpiä piirteitä.
- Yksikön tilan koolla on merkitystä silloin, kun hoitotoimenpiteitä tehdään. Kaikilla on oltava tilaa työskennellä.

Työssä jaksamisesta:

- Ajoittain taiteilijan työ, erityisesti muistisairaiden parissa, on henkisesti rankkaa. Tanssikummi saattaa kohdata sekavuutta, aggressiivisuutta tai hän voi nähdä persoonan hiipumista. Vaativassa läsnäolotyössä tämä kuljettaa ajatuksia myös kotimatalle ja väsyttää henkisesti. Henkilökunnan asian läpikäyminen auttaa, sillä he käyvät tällaisia tilanteita läpi ja ymmärtävät ja tuntevat asukkaat.
- Työn kokonaisvaltaisuus ja hereillä olo vaativat säännöllisiä taukoja, joita on vaikea muistaa pitää. Työssä väsyä tai virittyä myös hermosto. Kaikki työpaikalla tapahtunut ja erilaiset tunnelmat vaikuttavat herkillä olevaan taiteilijaan.

Käytännön toteutuksesta:

- Toiminnan vakiintuminen ylläpitojaksoon helpotti yksiköiden välillä liikkumista yksiköiden tarpeiden mukaan ja toiminnan kohdentamisen sitä tarvitseville.
- Mitä enemmän viettää aikaa samassa paikassa, sitä enemmän tarjoutuu mahdollisuuksia yhteistyöhön (missä voi helpottaa hoitohenkilökunnan kokemaa kuormitusta).

8.3. Henkilökunnan näkökulma

- Loppupalautteen perusteella **Tanssikummi edistää asiakkaiden osallisuutta ja toimintakykyä osana työyhteisöä**. Vastaajista 6/7 oli täysin samaa mieltä ja 1/7 osittain samaa mieltä. Björkebossa koettiin, että asiakkaat olivat pirteämpiä ja Tanssikummi toi uusia välineitä käytettäväksi, hyödynsi tanssia ja musiikkia ja mm. palloja. Tanssikummi koettiin vahvana tukena henkilöstölle ja koettiin, että Tanssikummi havainnoi asioita, joita henkilökunta ei aina näe asiakkaasta. Tanssikummi näkee asiakkaan yksilönä ja tunnistaa hänen voimavaransa.
- Tanssikummista oli iso apu yksikössä, asukkaat tunnistivat hänet ja olivat aina iloisia ja odottivat Tanssikummiä. Tanssikummin työasu oli asukkaille ja henkilökunnalle tunnistettava ja luottamusta herättävä.
- Tanssikummi oli aidosti läsnä asukkaan kanssa ja näki jokaisen asukkaan omana yksilönään, kohdaten senhetkisestä tilanteesta käsin. Tanssikummi havainnoi asioita, joita hoitohenkilökunta ei aina näe asukkaista.
- 6/7 oli täysin samaa mieltä, että **Tanssikummi lisää yksikön kulttuurista työtettä**. 1/7 oli osittain tätä mieltä. Björkebossa koettiin, että henkilökunta aktivoitui itse järjestämään toimintaa. Tanssikummi toi iloa ja eloisuutta asiakkaan arkeen, joka tuo jokaisella mielihyvää. Hulvelassa henkilökunta koki hyvänä tanssin ja musiikin monipuolisuuden ja ihmisten kohtaamisen. Musiikin käyttö osana työtä ja asiakaskohtaamiset sekä kulttuurin vaikutukset työn sisällä koettiin hyvänä.
- Työyhteisöön on tullut iloisuutta. Henkilökunta on motivoitunut kohtaamaan asukkaita kulttuurisen työtteen avulla ja hyödyntämään hankkeen aikana tilattuja tarvikkeita mm. Musiikin soittamiseen tilattuja bluetooth-kaiuttimia, palloja ja huiveja. Tanssikummin työstä poimittiin ideoita ja kohtaamisen keinoja. On merkittävää, että joku on asukkaiden kanssa läsnä silloin kun hoitohenkilökunta on hoitotoimenpiteissä kiinni. Näitä tilanteita päivään osuu useita, jolloin asukkaat ovat keskenään.

- 5/7 oli täysin samaa mieltä, että **Tanssikummi osana työyhteisöä lisää henkilöstön työhyvinvointia**. 1/7 oli osittain tätä mieltä ja 1/7 ei ollut samaa eikä eri mieltä, muttei perustellut tätä vastausta. Björkebossa koettiin, että Tanssikummi rauhoitti haastavia asiakkaita ja osasi löytää keinoja toimia näissä tilanteissa. Tanssikummin iloisuus ja positiivisuus vaikutti kaikkiin. Tanssikummi toi positiivista energiaa työyhteisöön. Hulvelassa koettiin, että Tanssikummi toi arkeen iloa ja uuden tavan nähdä asiakkaan, jonka hän myös kertoi henkilökunnalle. Positiivinen ja energinen Tanssikummi toi valoa koko taloon. Henkilökunta osallistui ajan puitteissa myös tuokioihin. Jos henkilökunnalla olisi enemmän aikaa, lähtisivät he helpommin toteuttamaan kulttuurihyvinvointia.
- Björkebossa tanssin toimintamalli levisi henkilökuntaan ja he olivat aloittaneet päivänsä tanssimalla yhdessä ja samalla toivoivat yhteistä tanssin hetkeä päiväsalissa asukkaiden kanssa. Päivän tanssihetkessä sitten olikin osallisena asukkaita ja henkilökuntaa. Hoitotoimenpiteetkin sujuivat tanssihetken lomassa! Tästä totesi asukas: ”Vad roligt! Tällaista hauskaa olla pitää. Tällaista elämää! Ettei mörököleinä jörötetä.” Yhteinen hetki innosti myös usein alakuloista asukasta tanssittamaan käsiään nauraen musiikin tahtiin. Henkilökunnan osallistumisella hetkeen ja sen riemukkuuteen ja yhteyden luomiseen oli iso merkitys asukkaille ja henkilökunnallekin. Tällaiset tilaisuudet mahdollistivat henkilökunnalle asukkaan näkemisen uusin silmin.
- Henkilökunta koki, että Tanssikummin läsnäolo keventää hoitajien taakkaa ja yleistä tunnelmaa. On koettu myös, että yhdessä asukkaan tapaaminen on mukavaa. ”Asukas tykkäs niin kovasti, että nukkumaan meno meni todella hienosti. Illallakin vielä päivitteli, että tällaista lisää. Henkilökohtaisesti lähetti terveisiä Tanssikummille, että oli niin mukava tavata.” ”Vedin Tanssikummin näyttämien huivien kanssa itse tuokion, jossa tanssitetiin huiveja ja heiteltiin palloa. Kaikki osallistuivat omalla tavallaan ja sanoivat, että tällaista pitäisi olla useamminkin” ”Kyllä se on niin, että tämä parantaa meidän asukkaiden elämänlaatua niin paljon, kun, mitä elämää se on, että vaan makaa sängyssä, nousee syömään, menee takaisin sänkyyn, eikä mitään tapahdu. Meillä hoitajilla ei ole valitettavasti aikaa, niin kyllä pitäisi jokaisessa paikassa olla tällainen tanssikummi elämänlaatua parantamassa! Asukkailla on jotain, mitä odottaa!”

- 7/7 vastaaja oli täysin samaa mieltä, kun kysyttiin **miten he kokivat kulttuurikoulutetun osana työyhteisöä ikääntyneiden palveluissa**. Björkebossa koettiin, että Tanssikummi näkee asiakkaan toisella tavalla. Huomioi eri asioita kuin hoitohenkilökunta. Tanssikummin työote on toisenlainen kuin hoitohenkilökunnan, joten hän kohtaa asiakkaat toisella tavalla. Björkebossa koettiin, että Tanssikummi olisi iso apu kaikille ja koettiin positiivisena. Tanssikummi sai paljon positiivista palautetta. Asiakkaat tunnistivat Tanssikumin ja ovat iloisia, kun hän on täällä. Hän on aidosti läsnä asiakkaan kanssa ja huomaa asiakkaan omana yksilönä. Hulvelassa koettiin, että säännölliset tanssilliset kulttuuritempaukset ja tapahtumat aktivoisivat omaa henkilökunta toteuttamaan vastaavaa toimintaa ja madaltamaan kynnystä sen toteuttamisessa. Tanssikummin persoona sopi täydellisesti työhön, jossa mukana myös muita energisiä ihmisiä, joilla resursseja jakaa hyvinvointia työyhteisöön sekä asiakkaille. Tanssikummiä kiiteltiin ja toiminnalle toivottiin jatkoa. Tanssikummi toivottiin osaksi työyhteisö ja yhteisiä tuokioita lisää hänen kanssa. Hienoa saada oppia uusia taitoja Tanssikummilta ja päästä jakamaan liikkeen ja kulttuurin ilosanomaa ryhmänä.

- Esihenkilö toi esiin, että Tanssikummin läsnäolo on rauhoittanut asukkaita ja mahdollisesti vähentänyt levottomuutta sekä hälytyskellon soittamista. Osa kaipaa sosiaalisten tarpeiden täyttämistä, joka luontevasti toteutuu Tanssikummin kanssa. Hälytyskellojen soittoon ei aina tarvita koulutettua hoitohenkilökuntaa vaan kulttuurikoulutettu voisi tässä kohdin riittää vastaamaan asukkaan tarpeisiin, esimerkiksi jos asukas kaipaa vierelleen jonkun keskustelemaan. Henkilökunnasta oli kommentoitu, että Tanssikummin läsnäolo lisää levollista oloa yksiköissä ja työpäivä sujuu mukavammin. Hoitohenkilökunta on saanut lisää toimintatapoja työskentelyyn. Tanssikummin käynnit ovat lisänneet hoitomyönteisyyttä.
- Kulttuurikoulutettu voi muokata oman työpäivän rakenteen joustavasti asukkaiden ja yksikön tarpeiden mukaan. Hoitohenkilökunnan työpäivää aikatauluttaa perustarpeiden ja perushoitotoimenpiteiden rakenteet. Välipalaverissa arvioitiin Hulvelan palvelukeskuksessa osalta toiminnan toteutumisen haasteita. Päätettiin muuttaa toimintaa niin, että aikataulu muuttui ja vaikutti positiivisesti hankkeen etenemiseen. Molemmissa ryhmäkodeissa käytiin vuorotellen aamu- tai iltapäivällä, koska Tanssikummi-toiminnan tarve oli eri ajankohdissa. Pohdittiin olisiko Tanssikummin työaika voinut olla klo 10-18, jolloin iltavuoron klo 15-18 välinen aika mahdollistaisi Tanssikummin läsnäolon kun hoitajamitoitus on vähäisempi kuin aamuvuorossa. Björkebossa ja Hulvelan palvelukeskuksessa Tanssikummin työaika oli klo 9-15.

Palautteita Tanssikummi®-toiminnasta

Koivukoto, Björkebo 6.2.-29.5.2024

Hoito henkilökunnan näkökulma

- "Asukkaat tulivat hyvälle tuulelle. He kaikki näyttivät niin onnelliselta!"
- Henkilökunta on esittänyt toiveita Tanssikummille toiminnan järjestämisestä yksikön näkökulmasta. Toiminnan ohjautuessa ulos henkilökunnan järjestämänä, sai tanssihetki myös uusia ulottuvuuksia rutiinin muuttuessa.
- Tanssikummin läsnäolo keventää taakkaa ja tunnelmaa, ja että se on mukavaa, että yhdessä voi kohdata asiakkaita tekemisen kautta. Hoitotyötä on toteutettu myös tanssin lomassa.
- Yhteisöllisten tanssihetkien merkitys yksittäiselle asukkaalle nähdään huomattavana ja elämäntilanteen parantavana. Tanssikummin käynnistä on havaittu myös pidempikantoisia vaikutuksia, kuten nukkumaanmenon sujuvuutuminen.
- "Eräs hoitaja sanoi, että osaan kohdata jokaisen tarpeet yksilöllisesti saaden asukkaat "heräämään" kontaktiin." Tämä palaute tuntui erityisen merkitykselliseltä, koska ajoittain muistisairaana kanssa kontaktiin pääseminen on Tanssikummille haastavaa.
- Tanssikummin piti kosketukseen perustuvan hetken sekavan ja pelokkaan olaisen asukkaan kanssa, jonka jälkeen hän olikin tyytyväinen ja iloinen. "Hoitaja kiitteli myöhemmin, että hieronta oli auttanut asiakkaan kanssa työskentelyä myöhemmin iltapäivällä, sillä aamulla asiakas ei ollut vielä suostunut lainkaan yhteistyöhön sekavuuden vuoksi."
- Tanssikummin käynnit ovat innostaneet kulttuurisen työotteen kehittämiseen ja asukkaiden tanssittamiseen Tanssikummi-toiminnan ulkopuolella. "Voiko töissä olla näin kivaa".
- Henkilökunnan kokouksessa on annettu hyvää palautetta Tanssikummi-toiminnasta. "Haluan antaa positiivista palautetta Tanssikummista, asukkaat ovat hymyssä suin ja henkilökunta rentoutuu tanssahdellen."
- "Vedin tanssikummin näyttämien huivien kanssa itse tuokion, jossa tanssittiin huiveja ja heiteltiin palloa. Kaikki osallistivat omalla tavallaan ja sanoivat, että tällaista pitäisi olla useamminkin."
- "Ois mukava, jos voisit jäädä tänne loputtomiin. On tullut niin paljon hyvää palautetta kaikilta! Tanssikummi on osa porukkaa."
- Esihenkilö toivoi rahoituksen salliessa yhteistyön jatkuvan hankkeen jälkeenkin ja pohti, että voisiko tästä tavasta kohdata asukkaat ottaa mallia henkilökunnan työhön.

Tanssikummin näkökulma

- "Ihanaa olla täällä töissä. Olo on kotoisa ja yhteistyö toimii."
- "Rohkaistun keskustelemaan pitkät pätkät ruotsiksi erään hoitajan kanssa. Hän taas rohkaistui tulemaan tanssiamaan minun ja asukkaiden kanssa."
- Yhteisöllisyyttä vahvistava toiminta kuten asukkaiden ja henkilökunnan yhteiset tanssijamit on koettu merkitykselliseksi. Yhdessä tekeminen vaikuttaa asukkaiden riemukkuuteen ja yhteyden tuntuun ja nostaa yhteishenkeä.

Palautteita Tanssikummi®-toiminnasta

Hulvelan Ruskakoti ja Kanervakoti 7.2.-30.8.2024

Hoito henkilökunnan näkökulma

- "Kuulostaa hyvältä tämä tanssikummitoiminta. Saadaan lisäresursseja asukkaiden kohtaamiseen. Hoitoala on niin kiireinen, että aikaa ei juuri jää hoitotyön ja kirjaamisien lisäksi muuhun"
- Alussa koettiin haasteita Tanssikummin ja hoito henkilökunnan yhteistyön löytymisessä. Erilaiseen läsnäolon tapaan ja uuteen toimintaan tavaroineen tottuminen vie oman aikansa. Hiljalleen sopivat yhteistyön mallit löytyivät kumpaankin yksikköön.
- Yhteistyön sujuvuus vaikuttaa toiminnan sujuvuuteen ja kohdentamiseen niitä tarvitseville. Henkilökunta on toimintajakson aikana antanut Tanssikummille ehdotuksia kenen luokse voi mennä ja missä toiminnasta voisi olla hyötyä.
- Tanssikummin toiminta on aktivoitunut hoito henkilökuntaa osallistumaan Tanssikummin ohjaamiin hetkiin sekä toimimaan myös itsenäisesti kulttuuria osastoille tuoden. Osallistumisessaan he ovat kannustaneet asukkaita osallistumaan hassutteluun ja liikkumiseen.
- Henkilökunta on kokenut, että asukkaat ovat pirteämpiä Tanssikummi-toiminnan vaikutuksesta.
- Hoitajat kehuivat Tanssikummin työtä ja kertoivat hänen työnsä helpottaneen hoitajien työtaakkaa paljon. Luova toiminta ja hoitotoimenpiteet onnistuivat myös yhteistyössä - asukkaan kanssa jutteleminen ja kohtaaminen voikin olla Tanssikummin tehtävä.
- "Voisitko tulla tänne joka aamupäiväksi asukkaan seuraan. Muuten hän huutelee koko ajan. Tämä helpottaisi meidän työtämme."
- Työskentelyn viimeisenä kuukautena elokuussa henkilökunnan ja Tanssikummin yhteistyö aktivoitui edelleen ja henkilökunta halusi neuvoja kulttuuriseen työotteeseen omassa työssään.
- Tanssikummikirjauksista vastaava yöhöitaja: "Teet arvokasta työtä ja kirjauksia on ollut ihana lukea".
- Tanssikummin vierailut intervalliosastolla innosti henkilökuntaa: "Monet kiittelevät tanssituokion jälkeen", "Olipa kivaa, kun oli soittoa ja tanssia tänään", "Kiitos todella paljon, että olit täällä. Niin tärkeää, että jollain on aikaa olla läsnä asukkaille, kun heillä ei enää ole aikaa siihen. Jo se, että istuu tuolilla samalla tasolla asukkaiden kanssa ja juttelee heille, on niin tärkeää. Me ehdimme vain ohimennen kysymään kuulumisia".
- Toiminnanohjaaja otti Tanssikummin osaksi moniammatillista tiimiä ja yhdessä he Tanssikummin kanssa järjestivät monenlaisia virkistäviä toimintoja, joihin saattoi osallistua useiden osastojen asukkaita. "Toiminnanohjaaja kehuu sinua kovasti ja ammattitaitoasi!"
- "Kaikesta käy ilmi, että Tanssikummi on tehnyt loistavaa työtä ja, että se on jättänyt jo nyt valtavan positiivisen jäljen Hulvelaan."

8.4. Palveluntuottajan näkökulma

- Palveluntuottajan näkökulmasta haastavinta on toimintakulttuurien yhteensovittaminen. Taiteilijat ovat lähtökohtaisesti itsenäisiä työn tekijöitä ja muussa työelämässä määrittelevät itse oman työnsä lainalaisuudet. Kun tullaan asumispalveluyksikköön on sitouduttava yksikön toimintatapoihin, joka vaatii Tanssikummilta erityistä perehtymistä. Sitä edesauttaa merkittäväällä tavalla yksikön esihenkilön suhtautuminen ja sitoutuminen toimintaan. Taidealan työntekijöiden perinteiset työajat poikkeavat hoivakotiympäristön aikatauluista. Hoitohenkilökunta on juhlapyhinä täissä, kun työvuoro siihen sattuu. Taidealalla ollaan totuttu olemaan vapaalla esimerkiksi kansallisina juhlapyhinä.
- Tanssikummin sairastumistilanteet ovat haastavia ja jatkossa olisi varmasti syytä pohtia jonkinlaista sijaistuskiertoa tai -järjestelyä. Jos Tanssikummi on osana henkilöstömitoitusta, se vaatii palveluntuottajalta järjestelyä ja pohdintaa siitä, miten varmistetaan Tanssikummien saatavuus.
- Toiset yksiköt ovat valmiimpia ottamaan vastaan kulttuuritaustaisen työntekijän, toisissa taas on hyvinkin hierarkkinen työkuulttuuri tai toimintatavat eivät anna mahdollisuutta uudenlaiselle työn järjestelylle. Hankkeessa oli mukana osastoja joilla oli hyvin erilaiset toimintakulttuurit. Varhan Kulttuuriasiantuntijoiden kanssa tehty yhteistyö oli merkittävä resurssi Tanssikummin työn tekemiseen, artikulointiin, yhteisen ymmärryksen löytämiseen ja Tanssikummin työn tukemiseen. Kulttuuriasiantuntijat tunsivat kohteet hyvin, joten heillä oli kyky toimia palveluntuottajan ja kohteen välillä synnyttäen yhteistä ymmärrystä ja toisaalta tarjota näkökulmia Tanssikummin työn toteutukseen kyseisessä kohteessa.

- Parhaimmillaan toiminta laajentaa Tanssikummien käsitystä kulttuurisista eroista Suomen sisällä, tässä tapauksessa esimerkkinä on suomenruotsalaisten suosima musiikkimaku tai tavat kansallisille juhlille, joihin Tanssikummi pääsi osalliseksi.
- Kulttuurikoulutettuna Tanssikummi-toiminnan tunnistettavuus työasuista ja konseptista lähtien luo mahdollisuuden taiteen ja hoivatyön väliseen vuorovaikutukseen ja rinnakkain toteuttamiseen. Konseptiin kuuluvat aloitus-, väli- ja loppupalaverit, Tanssikummien ikäihmisille jättämät kuvalliset kortit sekä Tanssikummi-esite, jolla viestitään toiminnasta henkilökunnalle. Lisäksi konseptiin kuuluu Tanssikummien työnohjauksen järjestäminen sekä työn koordinoiminen tuki toiminnanjohtajalta ja palvelupäälliköltä sekä Vastaava Tanssikummi, joka vastaa palvelun laadun kehittämisestä. Vastaava Tanssikummi toimii Tanssikummien työn tukena ja kehittää palvelua Tanssikummien näkökulmasta vastaamaan asiakkaan tarpeita. Hankkeessa Vastaava Tanssikummi loi pohjan hankkeen arvioinnille. Läntinen tanssin aluekeskus kouluttaa Tanssikummeja ja alueen tanssitaiteilijoita säännöllisesti, esimerkiksi ensiaputaidoissa, kielitaidossa ja muissa toimintaympäristön vaatimassa erityisosaamisessa osana konseptia. Tällaisten väliportaan toimijoiden tukeminen, löytäminen ja sitouttaminen yhteistyöhön hyvinvointialueen kanssa ilman erillistä rahallista resurssia on mahdotonta.
- Jatkoa ajatellen olisi ratkaistava, mistä ja miten rahoitus esimerkiksi Tanssikummien työskentelylle osana henkilöstömitoitusta olisi mahdollista järjestää. Hankemuotoisesti toteutettuna työn jatkuvuus on aina riippuvainen rahoituksesta ja hankkeen aikataulusta. Hankkeisiin perustuva toimintatapa hukkaa resursseja. Ennen pitkää vapaan kentän tanssitaiteilijat siirtyvät säännöllisempien työtehtävien pariin.
- Tanssikummeina työskentelevät tanssin ammattilaiset saavat osan freelancertyyppisestä tulonmuodostuksestaan kulttuurihyvinvointipalveluiden tuottamisesta. Puolivuositainen keskustelu hankkeiden jatkuvuudesta sekä rahoituksen riittävydestä vaikuttaa vasta toimintaympäristöön kouluttautuneiden ammattilaisten sitoutumiseen. Hanke- ja projektiluonteinen työ ei pitkällä aikavälillä mahdollista esimerkiksi säännöllistä elantoa tai vaikkapa luottokortin tai asuntolainan saamista.

8.5. Ohjausryhmän näkökulma

- Kulttuurikoulutettu osana työyhteisöä on mahdollisuus kasvavaan työvoimapulaan. Asukkaiden kaikki tarpeet eivät vaadi sosiaali- ja terveydenhuollon koulutettua henkilöstöä, mutta vaatii työntekijän, joka tuntee asukkaiden hyvinvointiin liittyvät tarpeet esimerkiksi kulttuuriset ja sosiaaliset tarpeet. Pitkäkestoisella toiminnalla saadaan pidempiä vaikutuksia sekä asukkaiden hyvinvointiin että henkilöstön työhyvinvointiin ja helpotusta työn kuormittavuuteen.
- Sitoutuminen ja motivaatio toiminnan kehittämiseen uudenlaisen hankkeen pilotoinnilla on suuri merkitys onnistumiselle. Jatkuva seuranta ohjausryhmän toimesta ja kulttuuriasiantuntijoiden vastuu pilottiyksiköistä mahdollisti tiiviin yhteistyön ja hanketuen yksikölle ja Tanssikummille. Jotta toiminta voi juurtua osaksi yksiköiden arkea, se edellyttää moniammatillista yhteistyötä, jossa on edustus vastaanottavalta yksiköltä, hyvinvointialueelta (koordinoiva taho) ja palveluntuottajalta. Kulttuuriasiantuntijat koordinoivat tarvittavien välineiden hankinnan Tanssikummin ja yksikön tarpeista. Hankkeen puitteissa on saatu yksiköihin kulttuurihyvinvointia edistäviä tarvikkeita ja materiaaleja mm. palloja, huiveja ja bluetooth-kaiuttimet.
- Merkityksellistä oli, miten Tanssikummi otetaan vastaan osaksi työyhteisöä ja että yksikön esihenkilöt tukivat pilotin onnistumista. Esihenkilön rooli vahvistui, kun pohdittiin työyhteisöjen eroja kulttuurikoulutetun vastaanottamisessa osaksi arkea. Esihenkilö tuntee parhaiten toimintakulttuurin työyhteisössä. Esihenkilön rooli korostui myös siinä, kun tehtiin nopeita muutoksia, esimerkiksi miten Tanssikummi organisoisi oman työaikansa, jos osastoja on useampi kuin yksi. Pilotissa haluttiin testata erilaisia vaihtoehtoja ja löytää työpäivästä kriittiset kohdat, joissa kulttuurikoulutettu pystyy tukemaan hoitajien työtä ja asukkaiden arkea.
- Tanssikummi osallistui Björkebossa hoitajien päiväraporttiin, jolloin hän pystyi raportoimaan omia havaintojaan ja hoitaja kirjasi nämä havainnot asukkaiden potilastietoihin. Hulvelan palvelukeskuksessa Tanssikummi raportoi hoitajille erikseen, koska Hulvelan palvelukeskuksessa toteutuu hiljainen raportointi. Yöhoitaja kirjasi nämä potilastietoihin. Mikäli toiminta jatkuisi tai vakiintuu, kulttuurikoulutettu tulee perehdyttää yksikön kirjaamiskäytäntöihin ja hänen tulee itse kirjata päivittäiset havainnot potilastietojärjestelmään omilla tunnuksilla.

- Tanssikummien persoonalla oli suuri merkitys ja he saivat kiitosta ammattitaitoisesta ja rauhallisesta työskentelystä. Tanssikummi sopeutui yksikköön todella hyvin ja omaksui toimintakulttuurin siten, että työyhteisö oppi luottamaan ja hyödyntämään Tanssikummin osaamista hoitotilanteissa, kuitenkin niin, että Tanssikummi koki tekevänsä omaa työtään. Yksiköiden tulee olla valmiita ottamaan vastaan kulttuurialan työntekijä samoilla ohjeistuksilla kuin muu henkilökunta, esimerkiksi yllättävissä yhteiskunnallisissa muutoksissa kuten pandemiassa tai lakon aikana.
- Björkebossa toiminut Tanssikummi, jolla ei ollut aiempaa työkokemusta ruotsin kielellä toimimisesta, asetti itselleen tavoitteen työskennellä ruotsinkielisessä toimintaympäristössä. Kyseiselle väestöryhmälle täytyy tuottaa palvelua omalla äidinkielellään. Yhteinen kieli on löytynyt, eikä esimerkiksi ammattisanasto ole noussut keskusteluissa ongelmaksi.
- Pilotissa toimineilla Tanssikummeilla oli kollegiaalinen tuki toisistaan. Björkebon Tanssikummi sijaisti Hulvelan palvelukeskuksessa Tanssikummin ollessa estynyt, jolloin heillä oli myös mahdollisuus keskustella keskenään toimintaympäristöstä ja jakaa vinkkejä toisilleen. Lisäksi Läntisen tanssin aluekeskuksen vastaava Tanssikummi tuki Tanssikummeja erilaisissa haasteissa ja kysymyksissä ja pilotin läpiviennissä. Vastaava Tanssikummi koosti Tanssikummien päiväkirjoista palauteyhteenvedot. Tanssikummi-konseptiin kuuluu säännöllinen ulkopuolinen työnohjaus. Pilotin aikana Tanssikummeilla oli kaksi työnohjausta.
- Ympäri vuorokautisen palveluasumisen yksiköiden tilat toimivat hyvin pilotin tarpeisiin. Työyhteisön toimintakulttuuri vaikutti kykyyn ottaa kulttuurikoulutettu osaksi hoitohenkilökuntaa. Kulttuurikoulutetun ja hoitohenkilökunnan välinen vuorovaikutus ja toisen osaamisen hyödyntäminen on helposti saavutettavissa. Tällöin on helppo kutsua kulttuurikoulutettu avuksi esimerkiksi hoitotilanteissa. Pilotissa tällaisia hoitotilanteita tuli vastaan kun asukas ei halunnut lähteä suihkuun, mutta Tanssikummin keinoin suostui. On tärkeää, että molemminpuolisesti tunnistetaan toisten vahvuudet ja hyödynnetään niitä tarvittaessa sekä puhalletaan yhteen hiileen.

- Tanssikummi tai muu kulttuurikoulutettu voisi tulevaisuudessa olla osana työyhteisöä pilotin mukaisesti ensin 2pv/viikossa ja sen jälkeen 1pv/viikossa säännöllisesti. Työpanos voi olla myös ns. Pirkanmaan mallin mukainen, jolloin kulttuurikoulutettu työskentelee osana työyhteisöä päivän viikossa. Perusteltua kuitenkin on aloittaa toiminta intensiivijaksolla, joka mahdollistaa molemminpuolisen ymmärryksen kehittymisen ja toimintatapojen muotoutumisen yhdessä.
- Jotta toiminta voi juurtua osaksi yksiköiden arkea, se edellyttää moniammatillista yhteistyötä, jossa on edustus vastaanottavalta yksiköltä, hyvinvointialueelta (koordinoiva tah) ja palveluntuottajalta. Tanssikummi-konseptiin kuuluu aloitus-, väli- ja loppupalaverit sekä jatkuva palautteenkeruu ja arviointi, joten prosessinomaisesti toiminta vaatii koordinoinnin. Myös mikäli toiminnalle löytyy ulkopuolinen rahoitus.
- Yksiköiden valvontakäynneillä on tuotu esiin mm. ulkoilun ja kulttuuri- ja harrastetoiminnan merkitys. Omavalvontasuunnitelmiin on kirjattu hyvinvointia, kuntoutumista ja kasvua tukeva toiminta eli kuvaus asiakkaiden fyysistä, psyykkistä, kognitiivista ja sosiaalista toimintakykyä ja hyvinvointia edistävästä palvelu- ja hoitoperiaatteista sekä niitä tukevista käytännöistä, liikunta-, kulttuuri-, harrastus- ja ulkoilu yms. mahdollisuuksien toteutumisesta sekä siitä miten asiakkaiden toimintakykyä, hyvinvointia ja kuntouttavaa toimintaa koskevien tavoitteiden toteutumista seurataan.
- STM:n hankekeskusteluissa Valviran edustajat ovat todenneet, että piloteissa on tehty tärkeää työtä kulttuurikoulutettujen työn sisältöjen määrittelyssä.

9. Hankkeen yhteenveto

- 1. Yhteiset työkokoukset mahdollistavat yhteisen ymmärryksen kehittymisen ja asukkaiden hyvinvoinnin edistämisen yhdessä.** Tanssikummin on tärkeää olla mukana esimerkiksi raportoinnissa, jotta yhteinen toimintakulttuuri voi kehittyä. Toisaalta on hyvin tärkeää oppia toisen työstä, jotta voi ehdottaa ja tutkia yhteistyön tekemisen mahdollisuuksia. Toiminnan alussa oli havaittavissa vastustusta, joka hyvin nopeasti toiminnan edistyessä suli. Nopeasti löytyi yhteisiä mahdollisuuksia edistää niin työhyvinvointia, yhteisöllisyyttä kuin yhteistyötä. Yksikön toimintakulttuuri vaikuttaa kulttuurikoulutetun hyväksyntään osaksi työyhteisöä.
- 2. Toiminnan pitkäkestoisuuden** vuoksi Tanssikummi on hankkeen aikana päässyt osaksi yhteisöä ja solahtanut eri toimintojen ja eri vastuualueiden lomaan. Henkilöstö kokee saaneensa eväitä kulttuuriseen työotteeseen. Henkilökunta aktivoitui itse järjestämään toimintaa ja he hyödyntävät Tanssikummin tuomia sisältöjä oppimaansa työssään. Henkilökunta koki hyvänä tanssin ja musiikin monipuolisuuden ja ihmisten kohtaamisen. Henkilökunta on oppinut hyödyntämään Tanssikummiä. Henkilökunta on tehnyt yhteistyötä Tanssikummin kanssa asukkaiden hoitamisessa, ja henkilökunta on pyytänyt Tanssikummilta apua, esimerkiksi vaikeissa tilanteissa, jos asukkaalla on ollut vaikea hetki. On merkittävää, että joku on asukkaiden kanssa läsnä silloin kun hoitohenkilökunta on hoitotoimenpiteissä kiinni. Näitä tilanteita päivään osuu useita, jolloin asukkaat ovat keskenään.

- 3. Tanssikummilla on ollut aikaa kohdata asukkaita yksilötasolla sekä ryhmissä.** Henkilökunta sekä asukkaat ovat tottuneet Tanssikummin läsnäoloon. Kaikki asukkaat eivät kokeneet tarvitsevansa Tanssikummiä. Henkilöstön arvion mukaan asukkaiden toimintakyky on parantunut. Tanssikummi edistää asiakkaiden osallisuutta ja toimintakykyä. Hälytyskellojen soittoon ei aina tarvita koulutettua hoitohenkilökuntaa vaan kulttuurikoulutettu voisi tässä kohdin riittää vastaamaan asukkaan sosiaalisiin tarpeisiin, esimerkiksi jos asukas kaipaa vierelleen jonkun keskustelemaan.
- 4. Tanssiin kutsu hankkeen myötä voidaan nähdä, että kulttuuritoimija vaikuttaa asukkaan kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin,** joka pidentää ikää, helpottaa arkirutiineja, vähentää asukkain ahdistustiloja, väsymystä ym. Tanssikummi rauhoitti haastavia asukkaita ja osasi löytää keinoja toimia näissä tilanteissa. Molemminpuolisesti on hyvä osata hyödyntää eri ammattilaisten osaamista mikäli työyhteisössä toimii eri alan työntekijöitä.
- 5. Tanssikummi osana työyhteisöä lisää henkilöstön työhyvinvointia.** Tanssikummi on ollut henkilökunnalle isona resurssina. Tanssikummi näkee asukkaan toisella tavalla, tuo iloa ja uuden tavan nähdä asukkaan. Tanssikummi havainnoi asioita, joita henkilökunta ei aina näe asukkaista. Tanssikummi kohtasi asukkaista sekä yksilöllisesti asukashuoneissa että ryhmänä.

- 6. Ympäri vuorokautisen palveluasumisen yksiköiden tilat toimivat hyvin pilotin tarpeisiin.** Työyhteisön toimintakulttuuri vaikutti kykyyn ottaa kulttuurikoulutettu osaksi hoitohenkilökuntaa. Kulttuurikoulutetun ja hoitohenkilökunnan välinen vuorovaikutus ja toisen osaamisen hyödyntäminen on helposti saavutettavissa. Tällöin on helppo kutsua kulttuurikoulutettu avuksi esimerkiksi hoitotilanteissa. Hankkeen puitteissa on saatu yksiköihin kulttuurihyvinvointia edistäviä tarvikkeita ja materiaaleja mm. palloja, huiveja ja bluetooth-kaiuttimet.

10. Pohdinta

Tulevaisuudessa moniammatillisuus lisääntyy ja uudet poikkihallinnolliset rakenteet lisääntyvät. Jotta kulttuurikoulutetut voisivat olla kiinteä osa vanhuspalveluiden henkilöstöä, tulisi kiinnittää huomiota ja resurssia seuraavaksi siihen, mikä kulttuurikoulutettujen rooli todellisuudessa työyhteisössä on. Olisi määriteltävä selkeitä pelisääntöjä sille, mihin toimiin hän osallistuu ja kuinka vastuu jakautuu ja nähtävä työyhteisöissä kulttuurikoulutettu osana ikäihmisen moniammatillista hoitotiimiä.

Toiminnan jatkuessa ja vakiintuessa olisi löydettävä keinot sille, miten kulttuurikoulutettu pääsisi potilastietojärjestelmään kirjaamaan kohtaamiset ilman hoitohenkilökuntaa. Havaintojen kirjaaminen potilastietoihin on tärkeää, jotta voidaan todentaa kulttuuritoiminta osana hoitosuunnitelmaa ja hyvinvointia, havaita toiminnan seurauksena syntyviä muutoksia sekä huolehtia moniammatillisen viestin välittyminen kaikille hoitaville tahoille.

Seuraavissa hankkeissa tavoitteena voisi olla eri ammattiryhmien välisten yhteisten rajapintojen löytäminen. Olisi erittäin hyödyllistä tutkia yhteistyössä sitä, minkälaisissa työtehtävissä kulttuurikoulutettu voi olla mukana asiakkaan paremman palvelemisen näkökulmasta sekä moniammatillisen tiedon jakamisen ja hyödyntämisen näkökulmasta. Lisäksi olisi hyvä tarkastella edelleen sitä, mitkä ovat sellaisia avainhetkiä hoitohenkilökunnan arjessa, joissa kulttuurikoulutetun mukana oleminen edistäisi esimerkiksi hoitotoimenpiteiden tehostumista.

Tässä hankkeessa kulttuurikoulutetulla oli säännöllinen kuuden tunnin työaika klo 9-15 tai 10-16 välillä, mutta olisi tutkittava lisää päivän kulkua ja pohdittava myös sitä, miten kulttuurikoulutetun työ voisi tukea ja avustaa henkilöstön työtä enemmän. Nyt avoimeksi jää vielä kysymys siitä, mihin aikaan päivästä kulttuurikoulutetun työstä olisi eniten hyötyä. Hankkeen loppupuolella havaittiin, että jatkossa olisi hyödyllistä kokeilla myös klo 15-18 välisenä aikana tapahtuvaa kulttuurikoulutetun työskentelyä, jolloin henkilöstömitoitus on suppeampi. Tässä olisi pohdittava työnantajan näkökulmaa sekä työehtojen yhteensopivuutta. Jotta kulttuurikoulutettu tulisi aidosti osaksi mitoitusta, se edellyttäisi esimerkiksi Tanssikummi-konseptin uudelleentarkastelua olemassa olevan työajan osoittamisen osalta ja tämän huomioon ottamista niin työnantajan kuin työntekijän näkökulmista.

On selvää, että uudenlainen moniammatillinen työskentely vaatii uudenlaista otetta myös koulutukseen. Niin yhteistyö kulttuurikoulutettujen kanssa kuin kulttuurisen työotteen vahvistaminen olisi hyvä tuoda osaksi lähi- ja sairaanhoitajakoulutuksia. Toisaalta uusissa työympäristöissä työskentely olisi saatava osaksi taide- ja kulttuurikoulutettujen koulutusta, jotta ymmärrys kyseessä olevista työympäristöistä ja moniammatillisesta yhteistyöstä hoitohenkilökunnan kanssa syntyisi jo opintojen aikana. Toistaiseksi taiteilijoiden kouluttaminen näihin toimintaympäristöihin jää kolmannen sektorin kulttuuritoimijoille, joiden rahoitusta ollaan raportin tekohetkellä merkittävästi heikentämässä.